

Fylkesmannen i Oppland

MILJØVERNAVDELINGEN

Fra Vinstraelva. Foto: Tom Hellig Hofton

VERNEPLAN FOR SKOG

Høring av forslag om vern av fem områder i
syv kommuner i Oppland

Verneplan for skog. Høring om forslag av vern av fem områder i syv kommuner i Oppland	Rapportnr.: 3/16
	Dato: 11.05.2015
Forfatter(e): Kolbjørn Hoff	Faggruppe: Naturforvaltning
Prosjektansvarlig: Kolbjørn Hoff	Område: Oppland
Finansiering: Fylkesmannen i Oppland	Antall sider: 40
Emneord: Verneplan for skog, frivillig vern, naturreservat, områdebeskrivelser, utkast verneforskrift, forslag grenser	ISSN-nummer: 2387-211X ISBN-nummer: 978-82-93078-74-6
<p>Sammendrag: I St.meld. nr. 25 (2002-2003) ble frivillig vern trukket fram som en viktig strategi for det framtidige skogvernet i Norge. I St.meld. nr. 14 (2015-2016) sier Regjeringen at den vil videreføre det langsiktige arbeidet med skogvern og øke det frivillige skogvernet. Frivillig vern innebærer at skogeier tilbyr staten vern av egen skog. Formålet med vernet er å bevare forholdsvis urørte skogområder med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser.</p> <p>Denne rapporten er et høringsforslag som omfatter fem skogområder i Oppland. På bakgrunn av tilbud om frivillig vern og naturfaglige registreringer ble formell oppstart for arbeidet med vern kunngjort 10. mars 2016. Alle områdene bortsett fra ett har regionale eller nasjonale verneverdier for skogvern. Ett område har lokal verdi som omfatter en utvidelse av et eksisterende naturreservat. Utvidelsen har gode forekomster av en norsk ansvarsart. Samlet har dette området regional verdi. De foreslåtte områdene er (arealet som oppgis er totalareal som foreslås vernet): Dørdalen i Gausdal kommune (ca. 2720 dekar), Vinstraelva i Nord-Fron kommune (ca. 4260 dekar), Øytjernet naturreservat utvidelse i Gjøvik og Søndre Land kommuner (ca. 2180 dekar), Nørstebøberget i Nordre Land og Etnedal kommuner (ca. 3250 dekar) og Islandselvi i Sør-Aurdal kommune (ca. 630 dekar). Dette utgjør i alt ca. 1415 dekar hvorav ca. 985 dekar er produktiv skog. Alle er foreslått vernet som naturreservater (§ 37 i naturmangfoldloven). Dette innebærer et strengt vern med forbud mot hogst, fysiske inngrep og motorferdsel. Tradisjonelt friluftsliv, jakt, fiske og beite vil være tillatt. I høringsdokumentet inngår en områdebeskrivelse, utkast til verneforskrifter tilpasset hvert enkelt område og forslag til områdeavgrensning. Det er foreløpig ikke inngått avtale om frivillig vern for noen av områdene som går på høring. For to av områdene er dette i slutfasen. Det er likevel enighet om å sende alle områdene på høring. Fylkesmannen har ansvaret for den felles lokale og sentrale høringa. Høringsfristen er satt til 5. august 2016.</p>	
<p>Referanse: Hoff, K. 2016. Verneplan for skog. Høring av forslag om vern av fem områder i syv kommuner i Oppland. Fylkesmannen i Oppland, miljøvernavdelingen. Rapp. nr. 3/16, 40 s</p>	

Kontoradresse:
Gudbrandsdalsvegen 186
Lillehammer

Postadresse:
Postboks 987
2604 Lillehammer

E-postadresse:
fmoppost@fylkesmannen.no

Internett:
www.fylkesmannen.no/Oppland

Telefon:
61 26 60 00

Telefaks:
61 26 61 67

Innhold	Side
1. Innledning	1
2. Lovgrunnlag	1
3. Verneplanprosessen	2
3.1. Generelt	2
3.2. Naturfaglige registreringer	3
3.3. Oppstart av verneplanarbeidet	3
3.4. Saksbehandling	5
3.5. Verneplanens omfang	6
3.6. Høring	6
4. Oversiktskart	8
5. Områdebeskrivelser med utkast til verneforskrift og kart	10
5.1 Dørdalen	10
5.2 Vinstraelva	16
5.3 Øytjernet (utvidelse)	23
5.4 Nørstebøberget	29
5.5 Islandselvi	35

1. Innledning

Dette verneplanutkastet er et ledd i arbeidet med frivillig vern av skog. Verneplanutkastet er utarbeidet av Fylkesmannen i Oppland på vegne av Miljødirektoratet. Utkastet blir sendt på høring til både lokale og sentrale høringsinstanser.

Gjennom behandling av St.meld. nr. 25 (2002-2003) *Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand*, sluttet Stortinget seg til Regjeringens innstilling om en kraftig opptrapping av skogvernet i Norge. St.meld. nr. 25 trakk opp viktige prinsipper og satsingsområder for en opptrapping av skogvernet. Blant annet at et utvidet skogvern skulle følge de faglige anbefalingene fra en rapport fra NINA og Skogforsk, *Evalueringen av skogvernet i Norge*.

I St.meld. nr. 14 (2015-2016) *Natur for livet* sier Regjeringen at den vil videreføre det langsiktige arbeidet med skogvern og øke det frivillige skogvernet.

I meldingene blir frivillig vern trukket fram som en viktig strategi for det framtidige skogvernet i Norge. Frivillig vern innebærer at skogeier tilbyr staten vern av egen skog. Miljøvernmyndighetene vurderer tilbudet og iverksetter naturfaglige registreringer for å kartlegge verneverdier. Om det etter en slik registrering vil være aktuelt å fremme et verneforslag for det aktuelle arealet skal det gjennomføres forhandlinger med grunneier om avgrensing, verneforskrifter og økonomisk erstatning. Når staten og grunneier er kommet til enighet om disse punktene, vil området gjennomgå vanlig saksbehandling i tråd med naturmangfoldloven.

Arealet vernet skog har økt de siste årene, men den totale andelen er fortsatt relativt låg. Ved utgangen av 2015 var omtrent 2,9 % av den produktive skogen vernet i Norge. Det er et nasjonalt miljømål at «*et representativt utvalg av naturtypene i skog skal vernes for kommende generasjoner*». Vern av skog er også viktig for å nå flere av de øvrige miljømålene, herunder at «*utryddingen av truede arter i skog skal være stanset og status for arter i nedgang være forbedret innen 2020*» og at «*mangfold av naturtyper i skog skal tas vare på eller gjenopprettes innenfor sitt naturlige utbredingsområde, og slik at alle stedegne arter forekommer i levedyktige bestander*».

2. Lovgrunnlag

Vern av spesielle områder eller forekomster skjer i medhold av "lov om forvaltning av naturens mangfold" (naturmangfoldloven) av 19.6.2009. I loven er det gitt hjemmel for opprettelse av ulike vernekategorier. Aktuell verneform for områder i denne verneplanen er naturreservat. Vedtak om opprettelse av naturreservater treffes av Kongen i statsråd etter naturmangfoldloven § 37.

Som naturreservater kan vernes områder som

- inneholder truet, sjelden eller sårbar natur,
- representerer en bestemt type natur,
- på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold,
- utgjør en spesiell geologisk forekomst, eller
- har særlig naturvitenskapelig verdi.

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til å få verneverdier som nevnt over gjennom fri utvikling eller aktive gjenopprettningstiltak.

I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel.

Etter fylkesmannens vurdering tilfredsstiller de foreslåtte naturreservatene i denne høringa kravene i naturmangfoldloven § 37. Formålet med vernet er i hovedsak å bevare områder med en stor andel gammel naturskog med tilhørende naturmangfold i form av plante- og dyrearter, naturtyper og økosystemer. Alle områdene inneholder truet, sjelden eller sårbar natur. Områdene har også skogtyper som er representative for den regionen de ligger i. De har i tillegg en særlig naturvitenskapelig verdi pga. forekomst av spesielle arter og/eller naturtyper. Det vises for øvrig til de enkelte verneforslagene og formålene med disse.

I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal de miljøretslige prinsippene i lovens §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og det skal fremgå av beslutningen hvordan disse prinsippene er tatt hensyn til og vektlagt i vurderingen av saken.

Etter § 8 i naturmangfoldloven skal offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig, bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kunnskapsgrunnlaget om naturverdiene i de foreslåtte verneområdene bygger på registreringer og kartlegginger utført og innhentet av konsulentfirmaer og enkeltpersoner med høy kompetanse innenfor fagfeltet (se under).

Foreslåtte verneforskrifter fastsetter restriksjoner for bruk som vil kunne få negative konsekvenser for verneverdier og verneformål. Dette vil gi områdene økt beskyttelse. Samtidig åpner forskriftene for en videreføring av enkelte aktiviteter. Dette er aktiviteter som ut fra dagens kunnskap vil ha liten eller ingen innvirkning på verneverdiene. Det er viktig at vernet ikke blir strengere enn det som er nødvendig for å ta vare på disse verneverdiene. Fylkesmannen mener de foreslåtte naturreservatene vil bidra på en positiv måte for å oppfylle forvaltningsmålene for naturtyper og økosystemer og arter, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Fylkesmannen vurderer å ha en god og tilstrekkelig kunnskap om de berørte artenes bestandssituasjon, naturtypenes utbredelse og områdenes økologiske tilstand, samt virkningene av verneforslagene på naturmangfoldet. Kravet om kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldloven § 8 anses derfor oppfylt. Fylkesmannen anser på denne bakgrunn risikoen for utilsiktede negative virkninger på naturmangfoldet ved et vernevedtak som liten, og § 9 i naturmangfoldloven kommer derfor ikke til anvendelse.

Fylkesmannen mener vernetiltakene vil redusere den samlede belastningen på økosystemene verneforslagene representerer. På denne måten vil vernetiltaket ha en positiv virkning på økosystemene, jf. § 10 i naturmangfoldloven. Siden vernetiltaket etter Fylkesmannen sin vurdering ikke vil skade naturmangfoldet, kommer naturmangfoldloven § 11 ikke til anvendelse. Fylkesmannen kan på samme måte heller ikke se at naturmangfoldloven § 12 har relevans i sammenheng med vernetiltaket.

3. Verneplanprosessen

3.1. Generelt

Opprettelse av verneområder etter naturmangfoldloven § 37 skal følge bestemmelser om saksbehandling i lovens §§ 41 til 43. Videre gir rundskriv T-3/99 fra Miljøverndepartementet (nå Klima- og miljødepartementet) retningslinjer for saksbehandlingen.

Saksbehandlingsreglene skal sikre at verneforslagene blir grundig utredet, og at de som

berøres og andre interesserte skal få fremmet sine synspunkter. Fylkesmannen har i verneprosessen lagt vekt på samarbeid og dialog med grunneiere, rettighetshavere, organisasjoner og kommuner. Særlig tett har samarbeidet vært med Mjøsen Skog SA og Viken Skog SA i tillegg til Norges Skogeierforbund.

Vern av skog foregår nå hovedsakelig gjennom ordningen med frivillig vern. Dette innebærer at det er grunneier/rettighetshaver som fremmer et tilbud til vernemyndighetene om vern av et område. Fylkesmannen gir melding om aksept for tilbudet. Det gjennomføres naturfaglige registreringer av det tilbudte område for å klargjøre at området har naturfaglige kvaliteter som kvalifiserer for vern etter naturmangfoldloven. Etter at en slik dokumentasjon foreligger, gjennomføres forhandlinger mellom grunneier/rettighetshaver og staten, og det inngås en avtale som omfatter grenser, verneforskrifter og erstatning. Etter at det er inngått avtale eller mens forhandlingene pågår, starter de formelle verneprosessene etter naturmangfoldlovens bestemmelser.

Alle områdene i denne verneplanen er behandlet etter ordningen med frivillig vern.

Grunneiere, rettighetshavere, kommuner og andre skal gis anledning til å komme med merknader til et verneplanarbeid før et verneforslag utformes. Det er derfor tidligere meldt oppstart av påtenkt verneforslag etter naturmangfoldloven § 42. Se nedenfor. I henhold til § 43 i naturmangfoldloven, jf. forvaltningsloven § 37, skal et verneforslag sendes på høring. Høringsforslaget skal beskrive området forslaget omfatter, herunder avgrensning, verneformål og verneverdier, samt andre verdier enn naturverdier og de følgende forslaget antas å få.

Etter høring blir mottatte uttalelser oppsummert og vurdert, og eventuelle endringer av verneforslagene foretas. Fylkesmannen oversender deretter verneforslagene med sin tilråding til Miljødirektoratet. Direktoratet vurderer Fylkesmannens forslag, og oversender sin tilråding til Klima- og miljødepartementet. Vernevedtaket fattes ved kongelig resolusjon.

3.2. Naturfaglige registreringer

Den naturfaglige dokumentasjonen for verneplanen er hentet fra lokalitetsbasen for skogområder prosjekt Frivilligvern for året 2014 og tilsvarende prosjekt Bekkekløfter fra 2007. Arbeidet i prosjektene nevnt over er utført av Norsk Institutt for naturforskning (NINA), BioFokus, Miljøfaglig utredning og Kistefos Skogtjenester AS. Nevnes må også Rolf Y. Berg sin rapport fra 1975 til Miljøverndepartementet om botanisk verneverdige bekke- og elvekløfter i Gudbrandsdalen og Østerdalen, og hans artikler i Blyttia fra 1983 om bekkekløftfloraen i Gudbrandsdalen.

Naturverdiene i områdene er hentet fra fagrapportene og er angitt etter verdiene «lokalt verdifullt» (*), «regionalt verdifullt» (**), «nasjonalt verdifullt» (***) og «nasjonalt verdifullt og svært viktig» (****). I fagrapportene fra bekkekløftprosjektet er områdene verdivurdert etter en noe annen skala og med tallverdier. Her er verdiene, «1, lokalt verdifullt», «2, lokalt til regionalt verdifullt», «3, regionalt verdifullt», «4, regionalt til nasjonalt verdifullt», «5, nasjonalt verdifullt» og «6, nasjonalt verdifullt og svært viktig».

3.3. Oppstart av verneplanarbeidet

Formell oppstart av verneplanarbeidet med kunngjøring av oppstartmelding for de fem aktuelle områdene ble gjort 10. mars 2016. Det kom inn fire innspill til oppstartmeldingen:

Statens vegvesen, Region øst viser til at deler av forslag til Vinstraelva naturreservat grenser inn til fylkesveg 255 (Skåbuvegen). I forbindelse med utbedring og rassikring av denne fylkesvegen har Statens vegvesen på vegne av Oppland fylkeskommune utarbeidet en reguleringsplan. Planen er vedtatt av Nord-Fron kommune, inklusive en planendring for tunell. Statens vegvesen anbefaler at foreslått vernegrense blir trukket litt vekk fra veggen og at den tilpasses plangrensa for reguleringsplanen. Med dette vil en unngå at veggrunn og områder regulert til vegformål blir lagt ut som naturreservat. Der hvor Oppland fylkeskommune eventuelt eier grunn utover reguleringsplangrensa bør vernegrensa tilpasses eiendomsgrensa dersom ikke spesielle grunner taler mot dette.

Fylkesmannen slutter seg til uttalelsen fra Statens vegvesen, og vil ta hensyn til dette ved utarbeidelse av utkast til grense for det påtenkte verneområdet. Vernegrensa vil i utgangspunktet bli foreslått sammenfallende med reguleringsplangrense eventuelt tilpasset eiendomsgrense for veggrunn. Arealer regulert til formål samferdsel og teknisk infrastruktur skal uansett ikke inngå i verneområdet. Areal regulert til landbruksformål (LNF) kan likevel vurderes nærmere. Dette gjelder et lite areal ved Nordre Korpberget.

Forsvarsbygg ber om at det i verneforskriftene under de generelle unntakene fra forbudet mot motorferdsel blir tatt inn en bestemmelse om landing og start med forsvarets luftfartøy.

Fylkesmannen viser til at dette er en unntaksbestemmelse som vil bli tatt inn i verneforskriftene for alle områdene i verneplanen.

Eidsiva Nett AS (EN) har ikke eksisterende elanlegg innenfor de fem aktuelle områdene. EN påpeker at ei høyspentlinje som krysser Dørja tilhører Statnett. Det er ønskelig at grensene for verneområdene er godt synlige og avmerket i marka, spesielt dersom grensene kommer nært opp til EN sine elanlegg.

Fylkesmannen er klar over Statnett sin høyspentlinje innenfor forslag til Dørdalen naturreservat. Det vil bli tatt hensyn til denne i utkast til verneforskrift. Grensene for verneområdene merkes på samme måte som eiendomsgrenser. Vernegrensene vil også finnes på kart i bl.a. Naturbase og på Kartverket sine kart.

Norsk organisasjon for terrengsykling (NOTS) mener at avvik fra friluftslovens hovedregel, jf. § 2 i denne, bare bør skje der det er reelle, faktabaserte og tungtveiende vernehensyn som tilsier dette. NOTS ber om at stier og gamle ferdselsveger kartlegges og tegnes inn på verneplankartene. Videre ber NOTS om at restriksjonen mot ferdsel med sykkel fjernes i verneforskriften for nåværende Øytjernet naturreservat i forbindelse med utvidelsen.

Fylkesmannen legger til grunn at sykling på veger og stier skal være tillatt. Unntaket er der det er spesielle forhold som tilsier at slik sykling ikke bør være tillatt. Dette kan f.eks. dreie seg om arter som er sårbare for forstyrrelser i yngletida, spillplasser for hønsefugl og naturtyper som er sårbare for slitasje (bl.a. myr). Bestemmelsen i verneforskriften for Øytjernet naturreservat vil bli foreslått endret slik at sykling vil kunne bli tillatt på veger og stier avmerket på vernekartet. Når sykling ikke tillates på alle stier i dette området, skyldes dette hekking av bl.a. rødlistede arter som vipe, storspove og hettemåke. Ellers vil vi vise til beskrivelsen av de enkelte lokalitetene. For øvrig vil Fylkesmannen bemerke at det ikke er ressurser til å foreta en totalkartlegging av stier og gamle ferdselsveger i de enkelte

verneforslagene. Av spesielle grunner vil likevel enkelte stier bli avmerket på vernekartene. Fylkesmannen viser her til at en også etter frilufsloven må forholde seg til begrepet «sti».

3.4. Saksbehandling

Prosessen mellom grunneier/rettighetshaver og Fylkesmannen framgår av tabell 1 nedenfor.

Tabell 1. Oversikt over prosessen.

Område	Tilbud	Naturfaglige registreringer	Aksept av tilbud	Forhandlinger avsluttet
Dørdalen	22.09.2014	Bekkekløfter 2007	08.07.2015	Pågår (i slutfase)
Vinstraelva	27.03.2015	Bekkekløfter 2007	08.07.2015	Pågår
Øytjernet (utv.)	18.03.2014 09.03.2015 13.11.2015	Frivillig vern 2014	20.10.2015	Pågår (i slutfase)
Nørstebøberget	27.05.2014 28.05.2015 16.10.2015 29.01.2016	Frivillig vern 2014	22.02.2016	Pågår
Islandselvi	22.02.2016	Bekkekløfter 2007	10.03.2016	Pågår

Både før grunneier/rettighetshaver har kommet med tilbud, mellom tilbud og Fylkesmannens aksept (bekreftelse) av tilbud og etter denne bekreftelse har det vært drøftinger og ført forhandlinger (møter og befaringer) om innholdet i tilbud og betingelser for at Fylkesmannen skal gå videre med et verneforslag. Dette innebærer bl.a. at forslag til avgrensing og verneforskrift har vært forelagt aktuelle grunneiere for å få avklart grunnlaget for å starte opp forhandlinger om erstatning. Det forstlige grunnlaget for erstatningsforhandlingene er hovedsakelig skaffet til veie gjennom framskriving av tidligere data stilt til rådighet fra grunneierne.

Foreliggende forslag til verneområder er derfor utarbeidet på bakgrunn av drøftinger og forhandlinger med grunneierne, øvrige mottatte innspill, bl.a. oppstartmelding, jf. over, og de naturfaglige registreringene. Alle kommuner har fått melding om oppstart.

Det er utarbeidet egne verneforskrifter tilpasset hvert enkelt område. Disse forskriftene er drøftet med grunneierne og inngår også i høringsdokumentene. Verneforskriften for Nørstebøberget og Islandselvi og en mer presis avgrensing av sistnevnte område, vil være gjenstand for drøftinger med grunneierne under høring.

I naturreservatene vil hele økosystemet bli fredet, dvs. alle planter og dyr og de økologiske prosessene i området. Alle inngrep i området vil i utgangspunktet være forbudt inkludert skogsdrift og motorferdsel. Beiting, jakt, fiske og sanking av bær og sopp vil fortsatt være tillatt. Verneforskriftene kan eventuelt tilpasses ytterligere etter høring. Det er derfor viktig at høringsinstansene ser på verneforskriften for det enkelte område.

Fylkesmannen i Oppland har ansvaret for denne felles lokale og sentrale høringa. Denne høringsprosessen vil gi alle aktuelle parter mulighet til å komme med sine synspunkter på det

foreliggende utkastet til frivillig vern av skog. Alle uttalelser vil bli lagt ved saken helt til sluttbehandlingen i Regjeringen.

I etterkant av høring, og etter eventuelle justeringer av verneforslagene på bakgrunn av høring, oversender Fylkesmannen verneplanen med sin tilråding til Miljødirektoratet som så gir sin tilråding til Klima- og miljødepartementet (KLD). KLD gjennomgår direktoratets anbefaling og legger endelig forslag til verneplan fram for Regjeringen. Vernevedtak fattes som kongelig resolusjon i statsråd (se foran).

3.5 Verneplanens omfang

Gjennom dette dokumentet høres det på vern av i alt ca. 13040 dekar, hvorav ca. 11540 dekar er produktiv skog. For en mer detaljert oversikt vises til tabell 2 nedenfor.

Tabell 2. Områdeoversikt.

Område	Kommune(r)	Totalareal (daa)	Areal produktiv skog (daa)	M.o.h.	Verneverdi
Dørdalen	Gausdal	2720	2416	465-950	4
Vinstraelva	Nord-Fron	4260	3978	365-705	6
Øytjernet (utv.)	Gjøvik og Søndre Land	2180	1779	635-750	*
Nørstebøberget	Nordre Land og Etnedal	3250	2765	350-890	****
Islandselvi	Sør-Aurdal	630	600	245-605	5

3.6 Høring

Verneforslagene sendes med dette på høring. Alle som måtte ønske det, kan komme med innspill og merknader til forslagene. Fylkesmannen ber spesielt om synspunkter på følgende:

- Eventuelle konflikter med andre interesser. Vi ber om at eventuelle konflikter beskrives mest mulig konkret, for eksempel hvilken del av området det særlig er knyttet konflikt til, og hvilke justeringer av bestemmelser i verneforskriften som vil være nødvendig for å løse eller redusere konflikten.
- Avgrensning av de aktuelle områdene.
- Vi ber om synspunkter på verneforskriften og eventuelle merknader til spesielle forhold i det enkelte område. Også her ber vi om mest mulig konkrete opplysninger og forslag til mulige løsninger.
- Om det er behov for skjøtsel og tiltak, samt innspill til forvaltningen av områdene.
- Eventuelle feil i høringsutkastet.

Frist for å avgi uttalelse settes til **5. august 2016**.

Eventuelle uttalelser sendes:

Fylkesmannen i Oppland,

Miljøvernavdelingen,

Postboks 987,

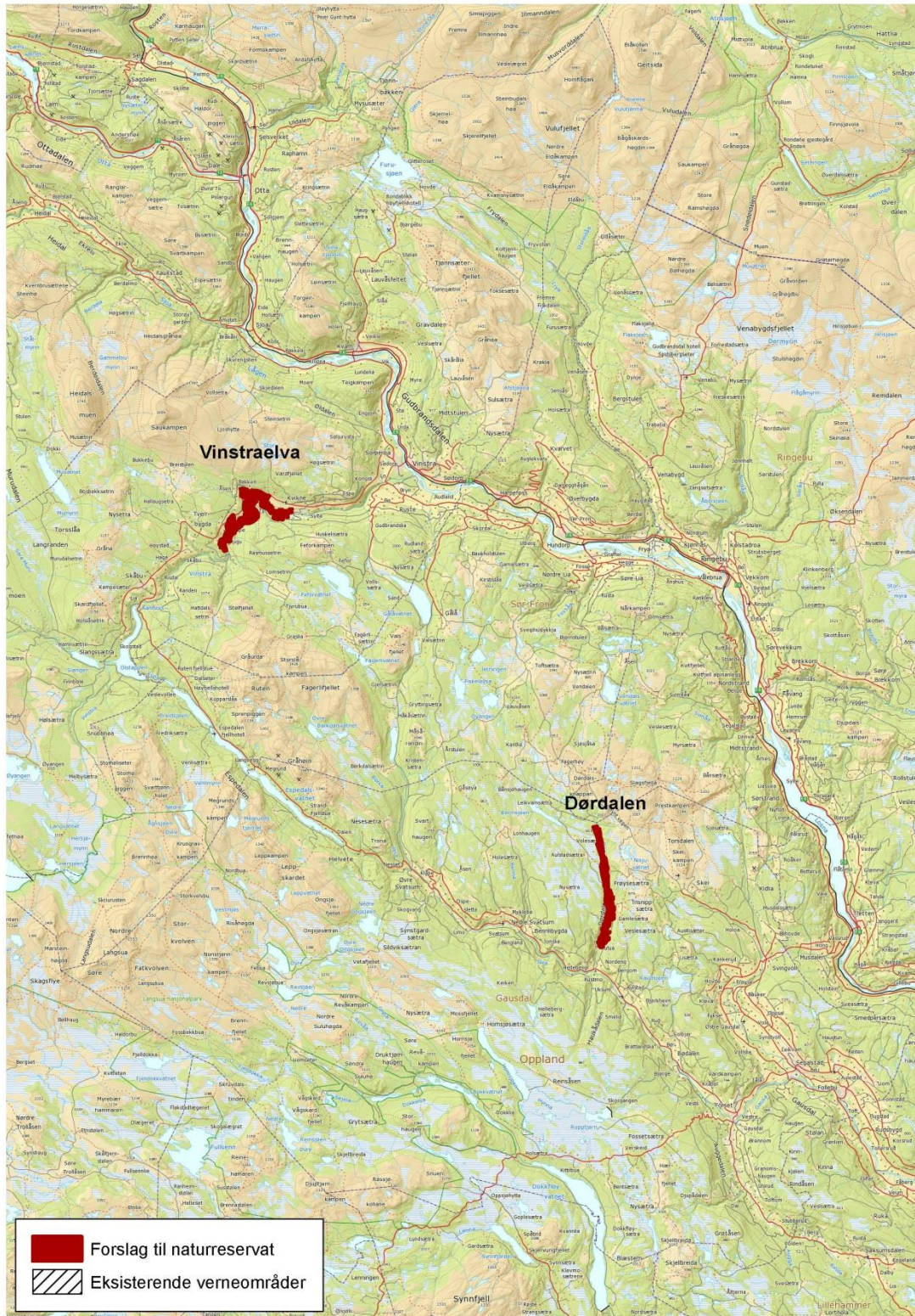
2604 Lillehammer

eller på e-post til: fmoppost@fylkesmannen.no.

4. Oversiktskart

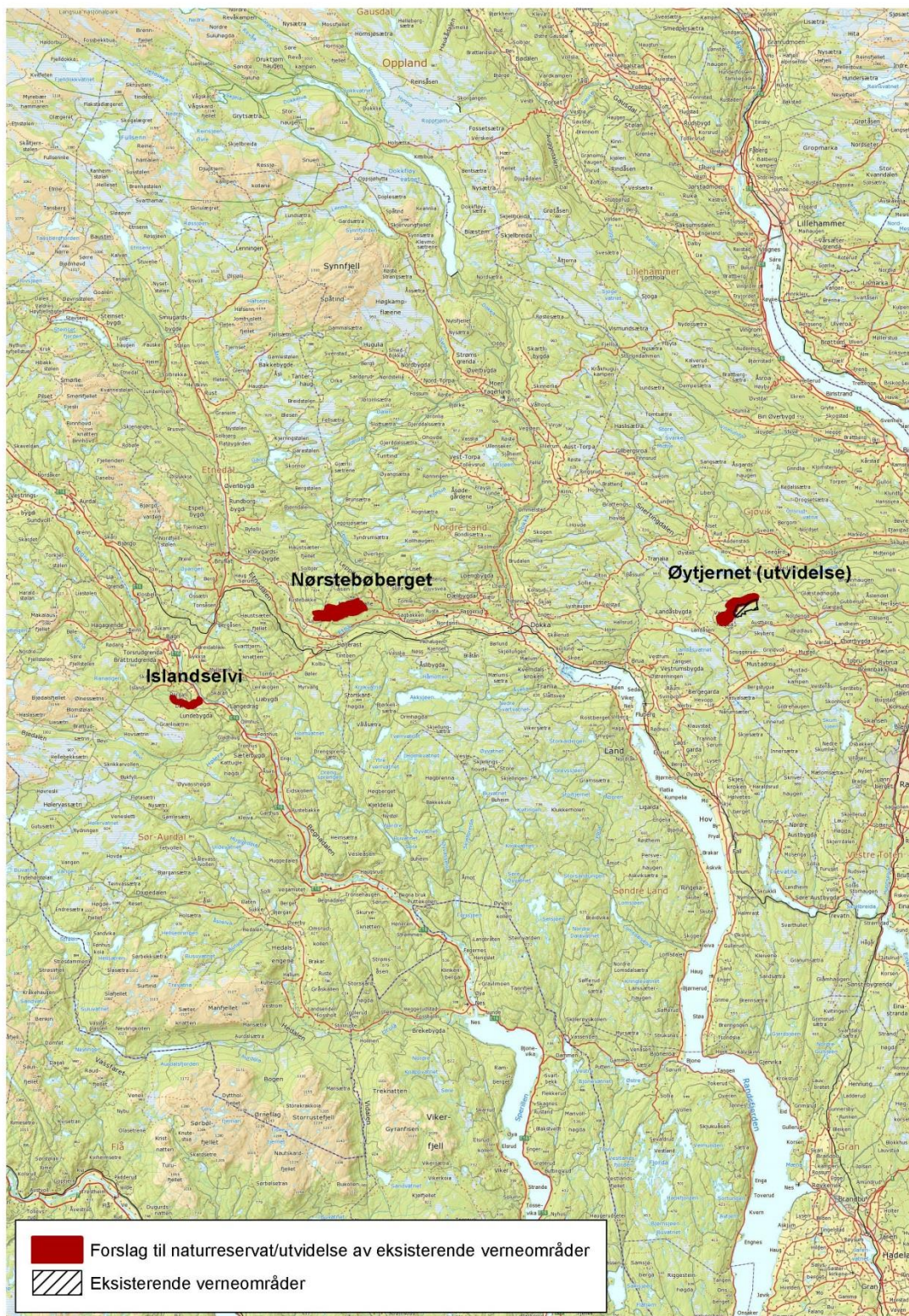
Forslag til vern av områder som naturreservat

Kartproduksjon: Fylkesmannen i Oppland, mai 2016

Forslag til vern av områder som naturreservat

Kartproduksjon: Fylkesmannen i Oppland, mai 2016

5. Områdebeskrivelser med utkast til verneforskrift og kart

Vi gjør oppmerksom på at skogbruksopplysningene i områdebeskrivelsene er generelle og bygd på anslag.

5.1 Dørdalen

Kommune: Gausdal

Verneverdi: 4

Areal: ca. 2720 dekar

Berørte eiendommer (gnr./bnr.): 60/1, 61/3, 62/1, 64/3, 64/7, 65/1, 67/1, 67/2, 68/1, 68/17, 73/1, 73/3, 73/4, 160/1

OMRÅDEBESKRIVELSE:

Dørdalen ligger ca. 15 km nord for Forset i Vestre Gausdal. Dalen drenerer i hovedsak mot sørvest. Vannføringen i elva Dørja er relativt liten sett i forhold til dalens størrelse. Dørdalen har profil som en V-dal. Den er bredest og dypest i nedre del og blir gradvis grunnere og smalere nordover og innover. På det meste er det hele 250 høydemeter mellom vassdraget og dalbrinken. Vassdraget faller jevnt og rolig på den 8 km lange strekningen som utgjør verneforslaget. Dalbotn er stort sett bred og flat og lett framkommelig. Dalsidene er ganske jevnt skrånende og stort sett dekt av lausmasser av ulik størrelse og tekstur. Likevel er det en del bergvegger. Berggrunnen veksler mellom sandstein og lag av leirskifer og fyllitt av kambro-ordovicisk alder. Øvre del av vassdraget ligger utelukkende på kvartsitt. Spesielt langs vassdraget er det tykkere lag med moreneavsetninger. Vegetasjonen varierer mye. Rike vegetasjonstyper er godt representert i nedre halvdel, i mindre grad i øvre del. Blåbærskog og fattige, grasrike lågurtutforminger er vanlig i vassdragets øvre del, samt nær dalbrinken sørover. Småbregneskog er vanlig under gran i lisdene. Denne brytes opp av mer urterike parti, stedvis fuktig høgstaudeskog, stedvis tørrere, mineralrik lågurtskog. I øvre del bærer vegetasjonen tydelig preg av langvarig beitebruk. Skogen omkring er som regel grandominert. Under ca. 700 m.o.h. blir imidlertid granskogen stadig oftere brutt opp av lauvdominerte skogparti som i regelen også har rikere skogbotnvegetasjon. Gran er dominerende treslag i hele området. I nordre del består tresjiktet hovedsakelig av gran og bjørk, men med noe Salix langs vassdraget og for øvrig spredt selje og rogn. Lenger nedstrøms kommer det inn store parti med gråor-heggeskog og lauvblandingsskog. Lauvblandingsskogen er dominert av gråor, bjørk og gran, men innslaget av selje, rogn og hegg er også høyt. Et mindre antall osp inngår i granskog i nedre del. Innenfor verneforslaget er det aller meste gammelskog. Skogen er imidlertid hardt utnyttet fra gammelt av. Dødvedmengden er låg og består i all hovedsak av relativt ferske rotvelt. Høgere produktivitet og lunere forhold gjør at skogen i nedre deler har naturlig større tilvekst, høgere tetthet og stedvis bedre utviklet naturskogstruktur. Bare små parti har rimelig god aldersspredning inntil 140 år og dødved i flere nedbrytningstrinn. Kontinuiteten i gamle grantrær og noenlunde grove granlæger er trolig brutt gjennom hele Dørdalens lengde. Bestandene med gråor og blandet løv ser stedvis ut til å ha bedre kontinuitet i gamle trær og dødvedelementer. Særlig innenfor enkelte delområder er det god forekomst av både relativt grove og gamle trær, høgstubber og læger i ulike nedbrytningstrinn. Artsmangfoldet er ganske variert med innslag av både alpine og sørboreale elementer. Artssegmentet knyttet til gammel skog og død ved er relativt dårlig representert. De fleste interessante og sjeldne artene er gjort i habitat med beskyttet beliggenhet og stabilt fuktig lokalklima. Karplantefloraen er relativt variert. Mosefloraen er stort sett triviell og artsfattig, men med enkelte unntak. Lavfloraen er stedvis rik med funn av usedvanlig mange krevende arter, men med relativt få individer av hver art. Av vedsopp er det bare gjort et fåtall interessante funn, og ingen spesielle jordboende sopp er påvist.

NATURVERDIER:

Det er særlig kombinasjonen av gammelskog, stedvis høy produktivitet og dyp bekkedalsprofil som gjør Dørdalen viktig m.h.t. biologisk mangfold. På element- og skogtypenivå er det særlig beskyttete bergveggmiljø nær vassdraget og frodige, lauvdominerte høgstaudeskoger i nedre del av områdeavgrensingen som peker seg ut som "hotspot"-lokaliteter for sjeldne og truede arter. Hele 19 rødlistearter er påvist, hvorav 2 EN-arter og 7 VU-arter (Norsk rødliste for arter 2006), noe som må betraktes som et relativt høgt antall. Mangfoldet av kontinuitetskrevede gammelskogsarter er likevel lågt, noe som svarer til den svake kontinuiteten i gammelskogsselement. Noe dårlig arrondering (og stedvis betydelig negativ kanteffekt), svak kontinuitet i gammelskogsselement, og individfattige forekomster av de fleste påviste rødlistearter gjør at Dørdalen vurderes til (kun) regionalt til nasjonalt viktig i bekkekløftsammenheng, tilsvarende tallverdi 4. Naturreservatet vurderes å ville kunne bidra vesentlig til inndekking av den prioriterte skogvernangelsen "internasjonal ansvarstype (bekkekløft)". Avgrensingen omfatter for øvrig ganske store areal med høgstaudeskog, gråor-heggeskog og boreal lauvskog, som alle er prioriterte mangeltypen innen landsdelen. På bakgrunn av det høye antallet truede og sårbare arter kan lokaliteten også ha betydning i forhold til den generelle mangelen som gjelder rødlistearter. Området har verneverdien 4, regionalt til nasjonalt verdifulle.

VERNEFORMÅL:

Formålet med naturreservatet er å bevare en bekkekløft med gammel og artsrik skog med rike vegetasjonstyper som har stor verdi for bevaring av biologisk mangfold. Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser.

Naturreservatet har en variert vegetasjon og et variert artsmangfold. I naturreservatet er det frodige, lauvdominerte høgstaudeskoger og gråor-heggeskog med et høgt antall sjeldne og sårbare plantearter. Særlig er forekomsten av bergveggmiljøer og en sjelden lavflora interessant. Det er en målsetting å la gammelskogen få utvikle seg fritt slik at verneverdiene knyttet til denne skogen blir større.

ANDRE INTERESSER:

Brukerinteressene i området er knyttet til skogbruk, beite, jakt og annet friluftsliv. Bl.a. krysser en tilrettelagt sykkelsti området. Det produktive skogarealet er ca. 2416 dekar, og det er en stående kubikkmasse på ca. 29500m³. Verneforslaget grenser til eksisterende private veger som må ha rom for vanlig vedlikehold.

TEKNISKE INNGREP:

Ei høgspenningelinje krysser dalen i øvre del (tilhører Statnett). Nordenfor denne går en gammel ferdaveg/kløvsti over dalen. Denne er tilrettelagt som en sykkelsti. To traktorveger går så vidt inn i området. På eiendommen gnr./bnr. 73/1 ligger det en brønn.

PLANSTATUS:

Området er i sin helhet LNF i kommuneplanen.

MERKNADER:

Det er behov for vedlikehold og eventuelt nyoppføring av gjerder innenfor området i forbindelse med beite. Slikt vedlikehold omfatter også nødvendig rydding av vegetasjon ved gjerdet slik at dette ikke blir ødelagt av f.eks. vindfall. Ved nyoppføring av gjerde vil det måtte bli gitt tillatelse til nødvendig rydding av vegetasjon for slik etablering. Forslag til vernegrense ligger noen steder i nærheten av dyrkamark. Her vil det kunne bli snakk om å ta ut vindfall. I vegen på vestsida av dalen, der grensa for forslag til verneområde følger vegen i en avstand av 10m fra midten av denne, kan det på eiendomsdelet mellom gnr./bnr. 73/1 og 68/17, bli aktuelt å anlegge ei ferist. Dette arbeidet kan komme til å berøre verneområdet. En slik etablering vil ha svært liten negativ konsekvens for verneverdiene i området. På eiendommen gnr./bnr. 73/4 står det to løer som ønskes vedlikeholdt, jf. verneforskriftens bestemmelse om vedlikehold og istandsetting av kulturminner. Arealer langs

vassdraget og nedstrøms verneforslaget har vært utsatt for skader i forbindelse med flom. Det er derfor planer om å kunne gjennomføre tiltak i vassdraget for å redusere farene for slike skader. Disse tiltakene er primært tenkt gjennomført utenfor/nedenfor aktuelt verneområde, men det kan bli behov for tiltak også innenfor de nedre delene av verneområdet ut for Skåndalen. Det er derfor tatt inn en bestemmelse som hjemler slike nødvendige tiltak. Det foreligger ikke avtale om frivillig vern. Dette arbeidet er i en slutfase. Ut fra foreliggende kunnskap er det ikke behov for skjøtsel for å ivareta verneverdiene i området.

Utkast Fylkesmannen i Oppland, 18.05.2016

FORSKRIFT FOR VERN AV DØRDALEN NATURRESERVAT I GAUSDAL KOMMUNE I OPPLAND FYLKE

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare en bekkeløft med gammel og artsrik skog med rike vegetasjonstyper som har stor verdi for bevaring av biologisk mangfold. Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser.

Naturreservatet har en variert vegetasjon og et variert artsmangfold. I naturreservatet er det frodige, lauvdominerte høgstaude-skoger og gråor-heggeskog med et høgt antall sjeldne og sårbare plantearter. Særlig er forekomsten av bergveggsmiljøer og en sjelden lavflora interessant. Det er en målsetting å la gammelskogen få utvikle seg fritt slik at verneverdiene knyttet til denne skogen blir større.

§ 2. (geografisk avgrensing)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Gausdal kommune: 60/1, 61/3, 62/1, 64/3, 64/7, 65/1, 67/1, 67/2, 68/1, 68/17, 73/1, 73/3, 73/4, 160/1

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 2720 dekar.

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokkdatert Klima- og miljødepartementet [måned/år]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Gausdal kommune, hos Fylkesmannen i Oppland, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i formålet med vernet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.

- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veger, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.
- e) Bålbrenning er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Beiting
- b) Sanking av bær og matsopp.
- c) Jakt og fangst i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt.
- e) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- f) Vedlikehold av eksisterende traktorveger og andre anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet. Eksisterende traktorveger er avmerket på vernekartet.
- g) Brenning av bål med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk.
- h) Drift, vedlikehold og nødvendig istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg.
- i) Oppgradering/fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og økning av linjetverrsnitt når dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer i forhold til verneformålet.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

For naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.
- b) Ridning og bruk av hest og kjerre er forbudt utenom eksisterende traktorveger og sti avmerket på vernekartet.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsøyemed, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget, samt med traktor eller lett terrengkjøretøy på eksisterende traktorveger vist på vernekartet.
- c) Bruk av hest for uttransport av felt elg, hjort og bjørn og for uttransport og tilsyn av beitedyr.
- d) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.
- e) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg. Det skal i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Oppsetting av gjerder og sanketrøer i forbindelse med beiting.
- c) Etablering av saltplasser for bufe og hjortevilt.
- d) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med annet kjøretøy enn lett beltekjøretøy som nevnt i § 6 annet ledd b.
- e) Gjenoppføring av anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- f) Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier.
- g) Etablering av nye stier og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.
- h) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- i) Avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 bokstav d).
- j) Skjøtsel av randsoner mot dyrket mark.
- k) Sikkerhetstiltak mot flom i Dørjas nedre deler ved Snertingdalen.
- l) Nødvendige tiltak innenfor naturreservatet for vedlikehold av tilgrensende veger.
- m) Oppgradering/fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4.
- n) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift, vedlikehold, oppgradering og fornyelse av kraftledninger.
- o) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 f og h og § 7 a, b, e, h, j, k og l.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

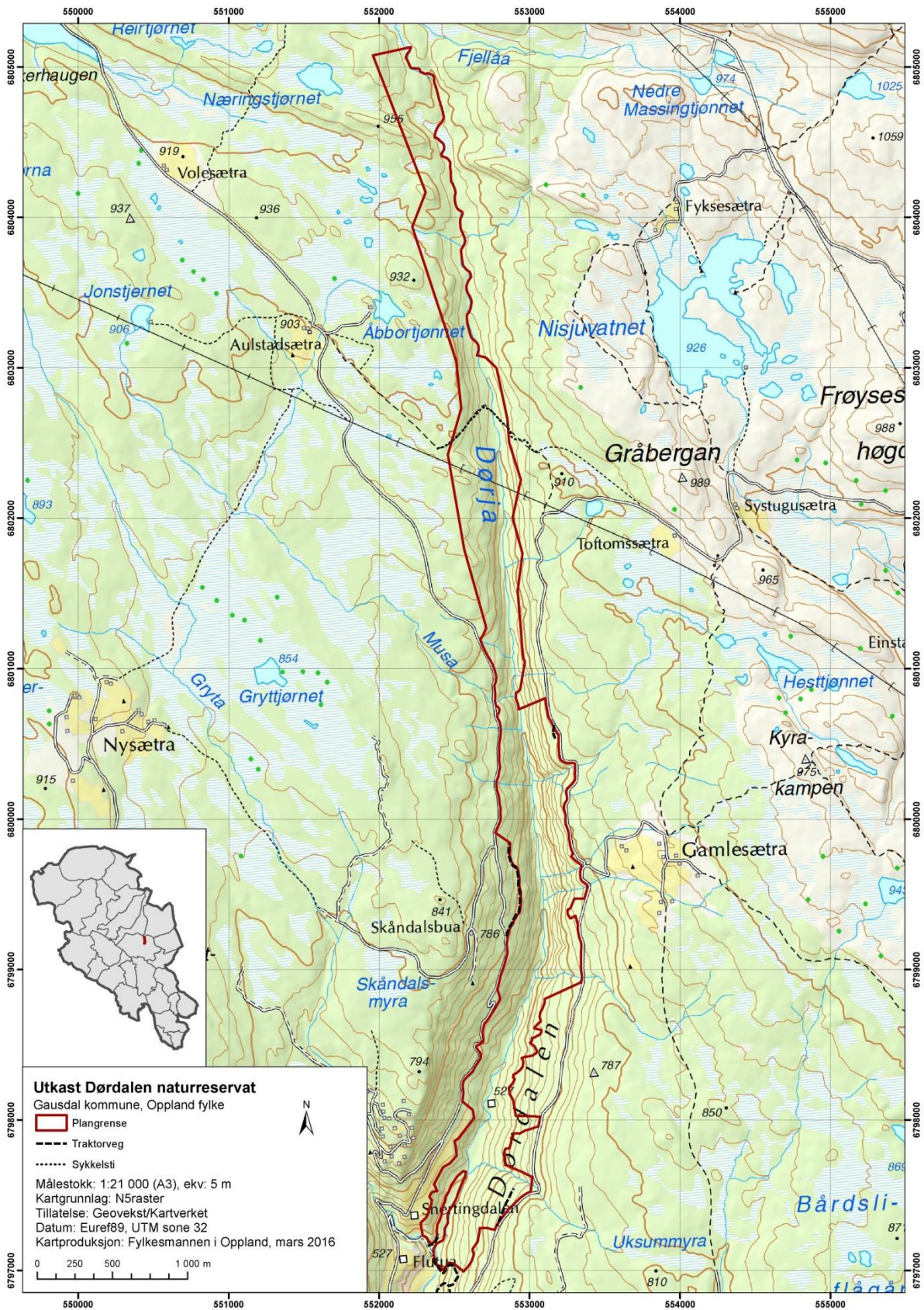
Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

5.2 Vinstraelva (Rognli – Graupesand)

Kommune: Nord-Fron

Verneverdi: 6

Areal: ca. 4260 dekar

Berørte eiendommer (gnr./bnr.): 215/1, 215/2, 215/3, 216/1, 216/7, 216/11, 217/1, 217/4, 217/5, 217/7, 220/1, 220/4, 221/1, 221/2, 221/11, 221/18, 222/1, 222/2, 222/16, 223/1, 223/6, 224/1, 224/12, 225/1, 225/12, 226/1, 226/10, 227/7

OMRÅDEBESKRIVELSE:

Området ligger i midtre del av Vinstradalføret, mellom Kvikne i nordøst og Graupesand sør for Tverrbygda i sørvest. Vinstradalføret er et mektig canyon-landskap som danner et av de største og mektigste elvejuvene i Norge. Vinstra elv ligger djupt nede, godt beskyttet av høge lisdere på begge sider av vassdraget. De fleste steder går dalsidene bratt opp fra dalbotnen i 100-200 meters høyde, noen steder opptil 300 meter, før stigningsgraden avtar. Juvet er særlig trangt og djupt nedskåret bl.a. på den ca. 8 km lange strekningen mellom Rognli og Graupesand. Her har elva skåret ut en svært trang V-dal. Mektige og bratte dalsider stiger bratt opp fra dalbotnen på begge sider, og siden juvet svinger mye på seg, er alle eksposisjoner godt representert. Dalsidene er delvis svært bratte og ujevne, med bergframspring, bergvegger og rasmark. Elva renner rolig, og dalbotnen er relativt flat på strekningen, typisk med ei sone ganske velutviklet elveslette flere steder. Markerte fossefall mangler på strekningen. Det er to sidekløfter i området. Berggrunnen er variert, bestående av ulike sedimentære bergarter av kambro-ordovicisk og senprekambrisk alder. Lausmassedekket er stort sett tynt, ujevnt og sparsomt avsatt, hyppig oppbrutt av berg og rasskrenter. På elvesletta i dalbotnen er det lagt opp grovt til middels finkornet fluvialt materiale. Elvejuvet til Vinstra har svært varierte naturforhold, med mange ulike eksposisjoner og store kontraster i lokalklima, helningsgrad, lausmassedekke etc. Dette gir opphav til et vidt spekter av ulike skogsfunn og vegetasjonstyper. Hovedskillet går mellom solside og skyggeside, der nord- til østvendt terreng domineres av fuktige granskogssamfunn, mens solsida har tørrere skog med stor treslagsblanding og stedvis varmekjære innslag. Viktige gradienter går også mellom botn og topp av kløfta. Det som i størst grad preger vegetasjonssammensetningen i elvejuvet er mosaikker mellom ulike vegetasjonsheter, slik at en samlet sett får ”pakket sammen” en mengde ulike skogsfunn. I Vinstra-juvet er det både tette småkalamosaikker, men også større, sammenhengende enheter av mer homogen vegetasjon – til forskjell fra mange mindre bekekløfter hvor det mest typiske er småarealer av en mengde ulike vegetasjonstyper. En kan skille ut (minst) fem hovedtyper av skogsfunn: (1) solsidegranskog (varm og tørr lågurtgranskog), (2) solsideløvsog (i hovedsak tørre skoger med mye bjørk og osp), (3) furuskog på opplendte rygger og i tørre skrenter, (4) flommarksskog/gråor-heggeskog (langs hovedelva og i Massdølas nedre del), og (5) skyggesidegranskog (fuktig granskog i baklier og søkk). I tillegg kommer rasmarks-/bergvegg-vegetasjon. På elvesletta er en middels rik flommarksskog vanlig. Denne er til dels gammel, med ganske grove trær og en del død ved. Oppe i solsida, som har et varmt og solrikt lokalklima, dominerer rike og tørre skogsfunn. Middelsrik lågurtgranskog med stort lauvinnslag er vanligst, men variasjonen og mosaikken er stor, og det er også tørre skrenter med furuskog (kalkskogspeg), berggrøtter med høgstaudeskog, fuktige søkk med gråor-heggeskog, etc. På skyggesida dominerer gran i mye større grad. Det meste her er blåbærskog, men det er også noe småbregne, storbregne, høgstaude, samt på tørrere partier, bærlyngskog. Området er lite påvirket av nyere inngrep, og gammelskog dominerer. Denne er imidlertid for det meste betydelig gjennomhogd i tidligere tider. Bratt og variert terreng gir likevel skogen et utpreget heterogent ”roteskogspreg” på store arealer, og en variert blandingskog med gran og (på solsida) stort innslag av ulike lauvtrær er vanlig. Stedvis har en tilnærmet rene lauvskogsarealer i brattskrentene. Granskogen har til dels store mengder død ved i tidlige og midlere nedbrytningsstadier. Mindre partier gammel naturskog med læger i alle nedbrytningsstadier finnes også. Denne har en påvirkningsgrad som er sjeldent låg til Gudbrandsdalen å være. Mens solsideskogen er til dels svært tørr, har granskogene i dalbunnen og i nedre deler av skyggesidene et meget fuktig og stabilt skogklima. Flere steder er skogen sterkt oppbrutt av større og mindre bergvegger. Artsmangfoldet er meget rikt og variert, innen mange artsgrupper, med et stort antall sjeldne og rødlistede arter. Dette er godt dokumentert for både karplanter, epifyttisk lav og vedboende

sopp, men høyst sannsynlig også for jordboende sopp, insekter og fugl. En rekke typiske bekkekløftarter finnes her i til dels gode populasjoner. Bergvegglavfloraen er imidlertid dårligere utviklet, denne er betydelig rikere lenger nede i vassdraget. I alt 36 rødlistearter (4 EN, 10 VU, 21 NT, 1 DD) er påvist (Norsk rødliste for arter 2006), men det er åpenbart langt mer å finne ved nøyere undersøkelser.

NATURVERDIER:

Verneforslaget danner et stort og mektig elvejuv med meget store naturverdier. Her er omtrent alle aspekter som gjør elve- og bekkekløfter til spesielle og verdifulle naturområder godt representert. Stort areal og stor økologisk variasjon (topografi, lokalklima, berggrunn og lausmasser) gir grunnlag for meget stor spennvidde i skogtyper. Her er både noen av de tørreste og noen av de fuktigste skogmiljøene som finnes i regionen representert, med hele spennet fra varme furuskoger via lågurtgranskog, til flommarkskog, frodig gråor-heggeskog og fuktige, skyggefulle granskogshellinger. Rike skogtyper dekker store arealer. Av truede vegetasjonstyper inngår høgstaudesgranskog, og (trolig) kalkskog, samt også rik rasmarksvegetasjon. I tillegg er det meste av området gammelskog som er lite preget av nyere tids inngrep, og området framstår som lite fragmentert. Dessuten finnes også partier med gammel naturskog som bare i beskjeden grad har vært utsatt for gjennomhogst, med god kontinuitet, og slike steder kan ha fungert som refugier for sårbare dødvedarter. Ulike deler av området har ulike kvaliteter. Lokaliteten består av en mosaikk av mange ulike skogtyper som hver for seg har store kvaliteter, og det er dette samlede kompleksemiljøet ”pakket sammen” som gjør naturverdiene store. Vidt ulike elementer og skogtyper finnes her i velutviklet og verdifull utforming, mange dekker også store arealer. Dette gjelder både rike og tørre skogtyper i solsida (lågurtgranskog, gammel lauvskog, rik furuskog), bergskrenter og rasmark (mange ulike typer), flommarkskog i dalbunnen, og ”bekkekløftelementet” med (svært) fuktig, gammel granskog. Dessuten finnes relativt gammel furuskog, og gammel naturskog av gran med en påvirkningsgrad som er sjeldent låg til Gudbrandsdalen å være. Artsmangfoldet er meget rikt, både generelt med stor spredning og variasjon i artsgrupper, og mht. sjeldne og rødlistede arter. Dette er godt dokumentert for karplanter, makrolav og vedboende sopp, men gjelder høyst sannsynlig også for andre grupper som er dårligere undersøkt. Spesielt den epifyttiske lavfloraen er meget rik, med mange ”bekkekløftarter” til stede, noen også i store populasjoner. Skogen har også uvanlig rik vedsoppflora (spesielt til Gudbrandsdalen å være). I alt er 36 rødlistearter påvist. Området må ses på som en del-lokalitet av hele Vinstra-dalførets svært verdifulle bekkekløftmiljøer, der de ulike delområdene samvirker og forsterker hverandre. Sammen danner de ulike del-lokalitetene et av de viktigste og mest intakte elvejuvområdene i Norge (og Europa), med en konsentrasjon av naturverdier knyttet til slike miljøer som er unikt i internasjonal målestokk. Dette understrekes av at det hittil er påvist minst 67 rødlistearter i Vinstra-dalføret (alle del-lokaliteter samlet). Dellokaliteten Rognli – Graupesand er en vesentlig del av dette elvejuvkomplekset, og den delen av dalen som har størst areal gammelskog, størst økologisk variasjon, med store kvaliteter knyttet til omtrent alle aktuelle skogtyper, og et svært rikt arts mangfold. Isolert sett oppfyller området mangelanlysen svært godt når det gjelder skogtypen bekkekløft. Av generelle mangler oppfylles (1) lavereliggende skog middels godt, (2) rike skogtyper i meget stor grad, (3) gammel naturskog (naturlig dynamikk) middels godt, (4) viktige forekomster av rødlistearter meget godt. Dessuten oppfylles delkriteriet internasjonale ansvarstyper svært bra (i kraft av bekkekløft som skogtype). Av spesielle skogtyper vil (1) bekkekløft, (2) boreal lauvskog, (3) flommarkskog, (4) rik lågurtskog oppfylles meget godt, mens (5) gråor-heggeskog, (6) høgstaudeskog, (7) boreal naturskog oppfylles i middels grad. Området har verneverdien 6, nasjonalt verdifullt og svært viktig.

VERNEFORMÅL:

Formålet med naturreservatet er å bevare en meget stor og velarrondert bekkekløft med svært stor variasjon i naturtyper og med et meget rikt og variert arts mangfold. Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser.

Naturreservatet er en del av et samlet elvekløft-økosystem og elvejuvlandskap med svært store og varierte naturverdier knyttet til elvejuv og bekkekløfter. I naturreservatet er det en stor andel rike og

spesielle skogtyper som lågurtskog, høgstaudeskog, boreal lauvskog, bekkekløft, flommarksskog/ gråor-heggeskog i tillegg til rasmark og bergvegger. Gammelskog, og til dels naturskog med mye død ved, dominerer. I området er det et meget rikt og variert artsmangfold med et stort antall sjeldne og sårbare arter. Dette gjelder særlig innenfor artsgruppene karplanter, makrolav og vedboende sopp. Konsentrasjonen av naturverdier i området som er knyttet til den internasjonale ansvarstypen bekkekløft, er unike i en internasjonal sammenheng. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

ANDRE INTERESSER:

Brukerinteressene i området er knyttet til skogbruk, beite, jakt og annet friluftsliv. Det produktive skogarealet er ca. 3978 dekar, og det er en stående kubikkmasse på ca. 40000m³. Det er to utslåtter innenfor området. Der gamle stier/råk ved elva er tatt av ras, kan det være ønske om å reetablere disse. Det er under etablering en kulturlandskapspark inntil og delvis innenfor området med vedlikehold av gamle råk og ferdselsveger, informasjon og inngjerding av hvileplasser (ca. 6 m² store) for bl.a. oppsetting av benker. Verneforslaget grenser til eksisterende vegger (både fylkesveg 255, og private vegger) som må ha rom for vanlig vedlikehold.

TEKNISKE INNGREP:

Vinstra-vassdraget er regulert. Det er ikke direkte inngrep eller installasjoner knyttet til dette innenfor foreslått verneområde, men utenom flomperioder er det kun restvassføring i elva gjennom området. Det går ei høgspenlinje, ei lågspenlinje og en telefonkabel i luftspenn over dalen. De to sistnevnte er parallellført. Det går flere traktorveger i området. Disse er avmerket på vernekartet. Dette er delvis gamle ferdselsveger, bl.a. til Tunga (Tungavegen).

PLANSTATUS:

Området er i sin helhet LNF i kommuneplanen.

MERKNADER:

Det er gitt rom for vedlikehold av og slått på to eksisterende utslåtter innenfor området på eiendommen gnr./bnr. 216/1. Dette innebærer imidlertid ikke bruk av gjødsel og plantevernmidler. Ned til disse utslåttene går det en traktorveg. Denne er vist på vernekartet. Per i dag har deler av denne traktorvegen rast ut. Bruk av utslåttene forutsetter at denne traktorvegen tillates å bli satt i stand. Eksisterende stier/råk blir bl.a. vedlikeholdt i forbindelse med jakt. Dette er verdifullt for atkomsten til området. Fylkesmannen har tidligere også uttrykt seg positiv til reetablering av stier/råk ned til vassdraget der disse er tatt av ras/flom så lenge dette ikke kommer i konflikt med naturmiljøet, verneformål og verneverdier. Det samme gjelder tilrettelegging for en kulturlandskapspark. Dette vil utgjøre minimale inngrep, og vil sikre atkomst til et område som ellers er svært vanskelig tilgjengelig, i tillegg til å ha muligheten for å kunne gi informasjon om verneverdiene i området. Det er behov for vedlikehold og eventuelt nyoppføring av gjerder innenfor området i forbindelse med beite. Slikt vedlikehold omfatter også nødvendig rydding av vegetasjon ved gjerdet slik at dette ikke blir ødelagt av f.eks. vindfall. Ved nyoppføring av gjerde vil det måtte bli gitt tillatelse til nødvendig rydding av vegetasjon for slik etablering. Forslag til vernegrense ligger noen steder i nærheten av dyrkamark. Her vil det kunne bli snakk om å ta ut vindfall. Når det gjelder forholdet til fylkesveg 255 og vernegrense langs denne, viser vi til det som er sagt om dette foran under innspill og kommentarer til oppstartmelding. Det foreligger ikke avtale om frivillig vern. Dette er under arbeidet. Ut fra foreliggende kunnskap er det ikke behov for vesentlig skjøtsel i området for å ivareta verneverdiene. Det forekommer imidlertid litt planting av gran. Det kan være aktuelt å ta ut eller regulere dette.

FORSKRIFT FOR VERN AV VINSTRAELVA NATURRESERVAT I NORD-FRON KOMMUNE I OPPLAND FYLKE

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare en meget stor og velarrondert bekkekløft med svært stor variasjon i naturtyper og med et meget rikt og variert arts mangfold. Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser.

Naturreservatet er en del av et samlet elvekløft-økosystem og elvejuvlandskap med svært store og varierte naturverdier knyttet til elvejuv og bekkekløfter. I naturreservatet er det en stor andel rike og spesielle skogtyper som lågurtskog, høgstaudeskog, boreal lauvskog, bekkekløft, flommarksskog/gråor-heggeskog i tillegg til rasmark og bergvegger. Gammelskog, og til dels naturskog med mye død ved, dominerer. I området er det et meget rikt og variert arts mangfold med et stort antall sjeldne og sårbare arter. Dette gjelder særlig innenfor artsgruppene karplanter, makrolav og vedboende sopp. Konsentrasjonen av naturverdier i området som er knyttet til den internasjonale ansvarstypen bekkekløft, er unike i en internasjonal sammenheng. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Nord-Fron kommune: 215/1, 215/2, 215/3, 216/1, 216/7, 216/11, 217/1, 217/4, 217/5, 217/7, 220/1, 220/4, 221/1, 221/2, 221/11, 221/18, 222/1, 222/2, 222/16, 223/1, 223/6, 224/1, 224/12, 225/1, 225/12, 226/1, 226/10, 227/7

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 4260 dekar.

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokkdatert Klima- og miljødepartementet [måned/år]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Nord-Fron kommune, hos Fylkesmannen i Oppland, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i formålet med vernet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging

av veger, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Oppstillingen av tiltak er ikke uttømmende.

- d) Bruk av naturreservatet til idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.
- e) Bålbrenning er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Beiting
- b) Sanking av bær og matsopp.
- c) Jakt og fangst i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt.
- e) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- f) Vedlikehold av eksisterende traktorveger og andre anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet. Eksisterende traktorveger er avmerket på vernekartet.
- g) Brenning av bål med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk.
- h) Drift, vedlikehold og nødvendig istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg.
- i) Oppgradering/fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og økning av linjetverrsnitt når dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer i forhold til verneformålet.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

For naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- c) Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.
- d) Ridning og bruk av hest og kjerre er forbudt utenom eksisterende traktorveger avmerket på vernekartet.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsøyemed, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- f) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- g) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget, samt med traktor eller lett terrengkjøretøy på eksisterende traktorveger avmerket på vernekartet.
- h) Bruk av hest for uttransport av felt elg, hjort og bjørn og for uttransport og tilsyn av beitedyr.
- i) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med landbruksnæring på eksisterende traktorveger avmerket på vernekartet.
- j) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.
- k) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg. Det skal i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Oppsetting av gjerder og sanketrøer i forbindelse med beiting.
- c) Rydding av kratt og slått på eksisterende utslåtter avmerket på vernekartet.
- d) Etablering av saltplasser for bufe og hjortevilt.
- e) Gjenoppføring av anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- f) Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier og gamle ferdselsveger.
- g) Etablering av nye stier og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.
- h) Ridning langs bestemte traséer.
- i) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- j) Avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 bokstav d).
- k) Skjøtsel av randsoner mot dyrket mark og kulturbeiter.
- l) Nødvendige tiltak innenfor naturreservatet for vedlikehold av tilgrensende veger.
- m) Oppgradering/fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4.
- n) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift, vedlikehold, oppgradering og fornyelse av kraftledninger.
- o) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 f og h og § 7 a, b, c, e, i, k og l.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

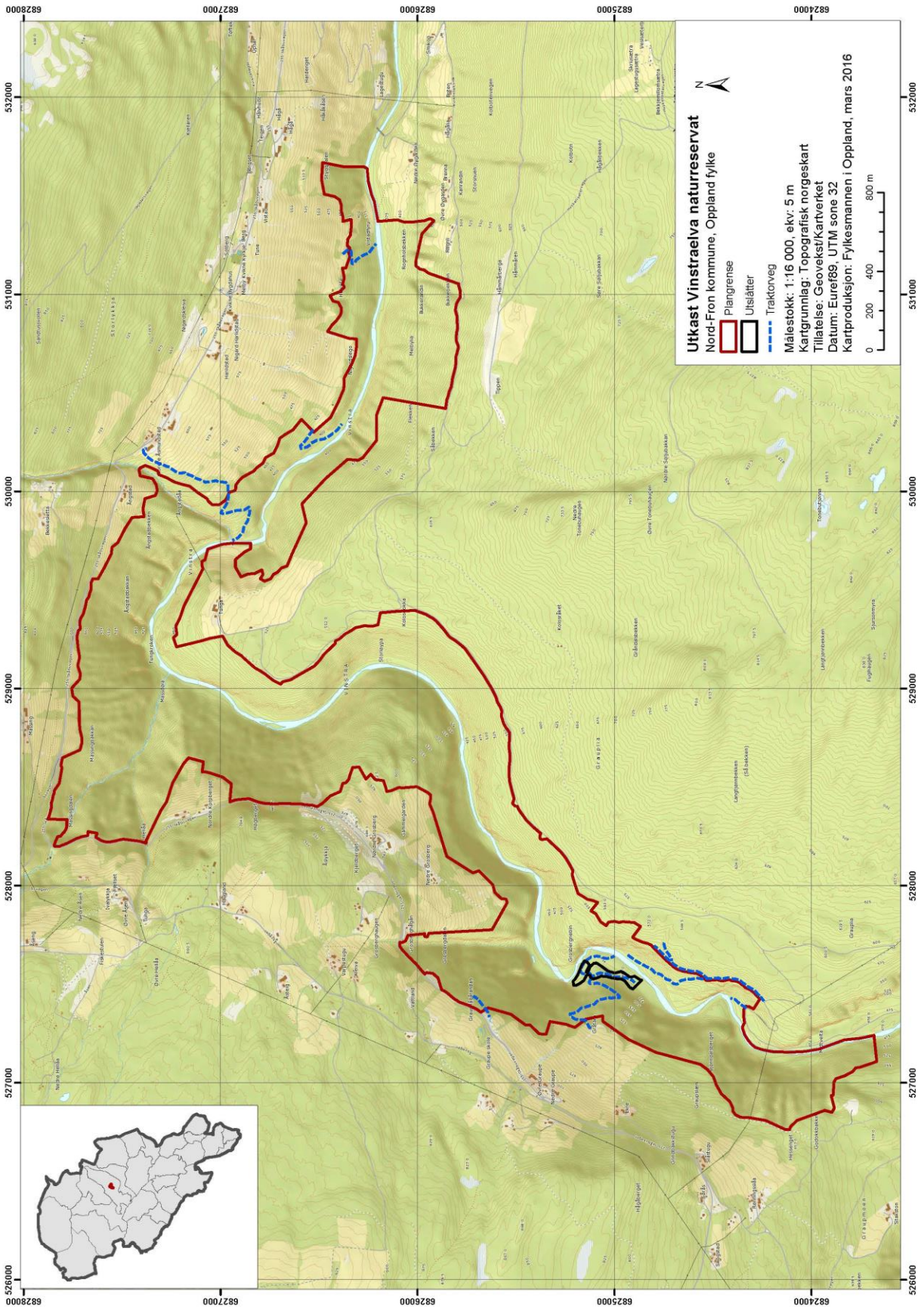
Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

5.3 Øytjernet naturreservat (utvidelse)

Kommuner: Gjøvik og Søndre Land

Verneverdi: *

Areal: ca. 2184 dekar (gjelder utvidelsen, totalt areal med eks. naturreservat utgjør ca.3533 dekar).

Berørte eiendommer (gnr./bnr.):

Gjøvik kommune: 2/1,2, 225/2, 225/16, 226/3.

Søndre Land kommune: 25/45, 25/89.

OMRÅDEBESKRIVELSE:

Området ligger på åspartiet mellom Randsfjorden (Odnes) og Mjøsa (Vardal), på grensa mellom Søndre Land og Gjøvik kommuner. Området er et typisk østlandsk mellomborealt skogområde med avrundete koller og forsenkninger med myrer og tjern, med relative høydeforskjeller på ca. 50-100 m. Det meste av området består av næringsfattig berggrunn; vardalsandstein. I nordligste/midtre del er også et parti med underkambrisk sandstein og skifer, alunskifer og underordoviciske skifre, som også danner en sone gjennom reservatet. Gjennom Venholhøgda går to smale striper med hhv. ekreskifer og moelvtillitt (konglomerat). Det er enn viss variasjon som følge av topografi og ulik eksposisjon, dessuten variasjonen mellom fastmarkskog og myr. Variasjonen i treslag er liten; området er sterkt dominert av gran. Den noe rikere berggrunnen kommer i noen grad til uttrykk ved at det kan være noe rikere vegetasjon i søkkpartier med mer næringsrikt sigevann, til skille fra de fattige skogtypene, som dominerer. Blåbærgranskog dominerer vegetasjonsbildet. Det er også parti med småbregneskog og storbregnegranskog. I søkk og forsenkninger finnes spesielt i Venholhøgda innslag av høgstaudevegetasjon og grankildeskog. Her og i de sørvendte lisdene helt i sør finnes også små flekker med fattig lågurtskog. Myrrealene er dominert av fattige typer, men det finnes rikere partier i kantene. Mye er fastmattevegetasjon, men også en del mykmatte og lausbotn er representert. Store deler av området er preget av gammelskog, men det er lite dødved og området har dårlig dødvedkontinuitet. Venholhøgda har grov, gammel skog med noe læger i alle nedbrytningsstadier. Skogen i dette delområdet har et svært humid preg med bl.a. forekomst av sumpskog. Området mellom Venholhøgda og eksisterende reservat er preget av eldre og yngre kulturskog. Området er svært rikt på hengelay, bl.a. også huldrestry. Området er fattig på rødliste- og indikatorarter av vedboende sopp.

NATURVERDIER:

Området som foreslås vernet har sine største kvaliteter som leveområde for den sterkt truede arten huldrestry. Dette er en ansvarsart for Norge. Arten har et av sine viktigste leveområder i åspartiene mellom Mjøsa og Randsfjorden. I området forekommer huldrestry nord for eksisterende naturreservat og i Venolhøgda vest for reservatet. Begge disse områdene har fuktig, gammel barskog («tåkeskog») med verdi A, svært viktig, i den nasjonale naturtypekartlegginga. Området er generelt rikt på hengelay, herunder også flere rødlistede arter. I forhold til mangelanalysen for skogvernet oppfyller området viktige forekomster for rødlistearter godt. I området hekker eller har hekket også flere rødlistearter av fugl knyttet til våtmark. Det er spillplasser for skogsfugl i området. Verneverdiene i det foreslått utvidete arealet må ses i sammenheng med eksisterende naturreservat. Hele området sett under ett vurderes å ha verneverdien **, regionalt verdifullt.

VERNEFORMÅL:

Formålet med naturreservatet er å bevare et relativt variert skogområde med betydelige innslag av gammel naturskog og med rike forekomster av den sjeldne og sårbare lavarten huldrestry. Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser.

Naturreservatet er en god representant for de fuktige, gamle granskogene i søndre del av Oppland med rike og interessante forekomster av krevende busk- og bladlav, inklusive huldrestry, såkalte «huldrestry-skoger». Det forekommer en del sumpskog. Deler av området er lite påvirket med gran i høg alder. Ut over nevnte arter forekommer uvanlige knappenålslav og sopparter knyttet til død ved.

Det er et mål at de deler av området som har yngre skog, ved fri utvikling skal få samme betydning for bevaring av naturmangfoldet som de øvrige deler av verneområdet.

ANDRE INTERESSER:

Brukerinteressene i området er knyttet til skogbruk, beite, jakt og annet friluftsliv og rekreasjon. Det produktive skogarealet er ca. 1780 dekar, og det er en stående kubikkmasse på ca. 21000m³. Området blir mye brukt til jakt, bl.a. elgjakt. Det går flere preparerte skiløyper gjennom området, bl.a. ei hovedløype mellom Gjøvik og Vardalsåsen/Raufoss med 6m bredde. Landaasen Rehabiliteringssenter har etablert en tursti over Venholhøgda og gjennom området (Tussestien) og tilrettelagt et uteområde (turområde) ved toppen av høgda (Tusseplassen). Her er det bl.a. en gapahuk og en bålplass. Dette området blir relativt mye brukt av rehabiliteringssenteret. Opp til plassen går det også en traktorveg (vist på vernekartet) som benyttes til oppkjøring av ved med snøskuter og en sjelden gang i nødsituasjoner for å hente ned pasienter. Senteret har også sammen med grunneier etablert ei skiløype som går nord for Venholhøgda (vist på vernekartet). Nord for Veholhøgda går det også en lett traktorveg (avmerket på vernekartet) som benyttes som atkomst mellom gnr./bnr. 25/89 i Søndre Land og skogsbilvegen avmerket på vernekartet i forbindelse med skogsdrift på denne eiendommen. Den aktuelle skogsbilvegen vil etter vernet bli nedlagt som en ordinær skogsbilveg (ny snuplass/velteplass vil bli etablert utenfor verneområdet), men vil opprettholde en funksjon som atkomstveg i forbindelse med bl.a. skogsdrift og jakt.

TEKNISKE INNGREP:

I midtre/vestre del av området er det tatt med noe av ei hogstflate fra 2007/2008 innenfor foreslått verneområde (ca. 10 dekar). Dette er gjort av arronderingsmessige årsaker og må ses på som et restaureringsområde. Det er en del eldre grøfter i myrene og flere faste elgtårn innenfor området. For andre inngrep, se over under andre interesser.

PLANSTATUS:

Området er i sin helhet LNF i kommuneplanen.

MERKNADER:

I den naturfaglige kartleggingen har området fått verneverdien *, lokal verdi. Dette tilsier i utgangspunktet at vern av området som naturreservat etter naturmangfoldloven er mindre aktuelt. Fylkesmannen har likevel valgt å foreslå vern. Bakgrunnen for dette er at vi ser naturverdiene i utvidelsesområdet i sammenheng med og som et supplement til eksisterende naturreservat. Disse verdiene og arealene vil tilsammen og over tid bli et verdifullt område. I denne vurderingen har vi lagt vesentlig vekt på forekomsten av den sterkt truede arten huldrestry, og behovet for å øke arealet på eksisterende naturreservat. Store verneområder er over tid i mye bedre stand til å ta vare på verneverdiene enn små områder. Samtidig vil områder som i dag har mindre verneverdier i et lengre tidsperspektiv kunne utvikle større verdier. Det aktuelle området har i en slik sammenheng et bra restaureringspotensial bl.a. pga. tiliggende områder med verneverdier. «Tåkeskogen» i området er et godt utgangspunkt for at forekomsten av huldrestry kan bli større. Etter en utvidelse vil dette bli et godt arrondert og robust verneområde. Området sett under ett har verdien **, regionalt verdifullt. I utkast til verneforskrift er det lagt inn begrensninger for bruk av området til teltleirer og sykling pga. forekomsten av rødlistede arter som vipe, storspove og hettemåke. Se for øvrig foran under Fylkesmannen sine kommentarer til oppstartmelding. Prosessen omkring en avtale om frivillig vern er i slutfasen. Noen av de eldre grøftene innenfor området vil bli foreslått tettet. Restaurering av myrene gjennom tetting vil i tilfelle skje gjennom et eget prosjekt. Det kan over tid bli aktuelt å foreta ungskogpleie/tynning av noe av den plantede skogen.

FORSKRIFT FOR VERN AV ØYTJERNET NATURRESERVAT I GJØVIK OG SØNDRE LAND KOMMUNER I OPPLAND FYLKE

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare et relativt variert skogområde med betydelige innslag av gammel naturskog og med rike forekomster av den sjeldne og sårbare lavarten huldrestry. Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser.

Naturreservatet er en god representant for de fuktige, gamle granskogene i søndre del av Oppland med rike og interessante forekomster av krevende busk- og bladlav, inklusive huldrestry, såkalte «huldrestryaskoger». Det forekommer en del sumpskog. Deler av området er lite påvirket med gran i høy alder. Ut over nevnte arter forekommer uvanlige knappenålslav og sopparter knyttet til død ved. Det er et mål at de deler av området som har yngre skog, ved fri utvikling skal få samme betydning for bevaring av naturmangfoldet som de øvrige deler av verneområdet.

§ 2. (geografisk avgrensing)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.:
Gjøvik kommune: 2/1,2, 225/2, 225/16, 226/3
Søndre Land kommune: 25/45, 25/89

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 3533 dekar (hvorav utvidelse 2184 dekar).

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokkdatert Klima- og miljødepartementet [måned/år]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Gjøvik kommune og Søndre Land kommune, hos Fylkesmannen i Oppland, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i formålet med vernet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall,

gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.

- d) Bruk av naturreservatet til telteleirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.
- e) Bålbrenning er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Beiting
- b) Sanking av bær og matsopp.
- c) Jakt og fangst i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt.
- e) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- f) Vedlikehold av eksisterende veger og andre anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet. Eksisterende skogsbilveg og traktorveger er avmerket på vernekartet.
- g) Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende sti (Tussestien) avmerket på vernekartet og tilrettelagt turområde (Tusseplassen) i henhold til tilstand på vernetidspunktet.
- h) Brenning av bål med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

For naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- e) Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.
- f) Bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning er forbudt utenom eksisterende traktorveger og stier avmerket på vernekartet.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsøyemed, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- l) Motorisert ferdsel på eksisterende skogsbilveg avmerket på vernekartet.
- m) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- n) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget, samt med traktor eller lett terrengkjøretøy på eksisterende traktorveger vist på vernekartet.
- o) Bruk av hest for uttransport av felt elg, hjort og bjørn og for uttransport og tilsyn av beitedyr.
- p) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.
- q) Nødvendig motorferdsel ved oppkjøring av skiløyper i eksisterende løypetraseer avmerket på vernekartet fram til og med 10. april eller til og med 2. påskedag dersom den faller seinere enn 10. april.
- r) Nødvendig motorferdsel, herunder kjøring med snøskuter, på eksisterende traktorveg avmerket på vernekartet i forbindelse med nødtransport av personer og tilkjøring av ved til gapahuken på tilrettelagt turområde (Tusseplassen).

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Oppsetting av gjerder og sanketrøer i forbindelse med beiting.
- c) Etablering av saltplasser for bufe og hjortevilt.
- d) Gjenoppføring av anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- e) Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier og skiløyper.
- f) Etablering av nye stier og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.
- g) Opplagring av båt i Køltjennet.
- g) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- h) Avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 bokstav d).
- i) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med annet kjøretøy enn lett beltekjøretøy som nevnt i § 6 annet ledd c.
- j) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 f og § 7 a, b, d, e, g og h.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

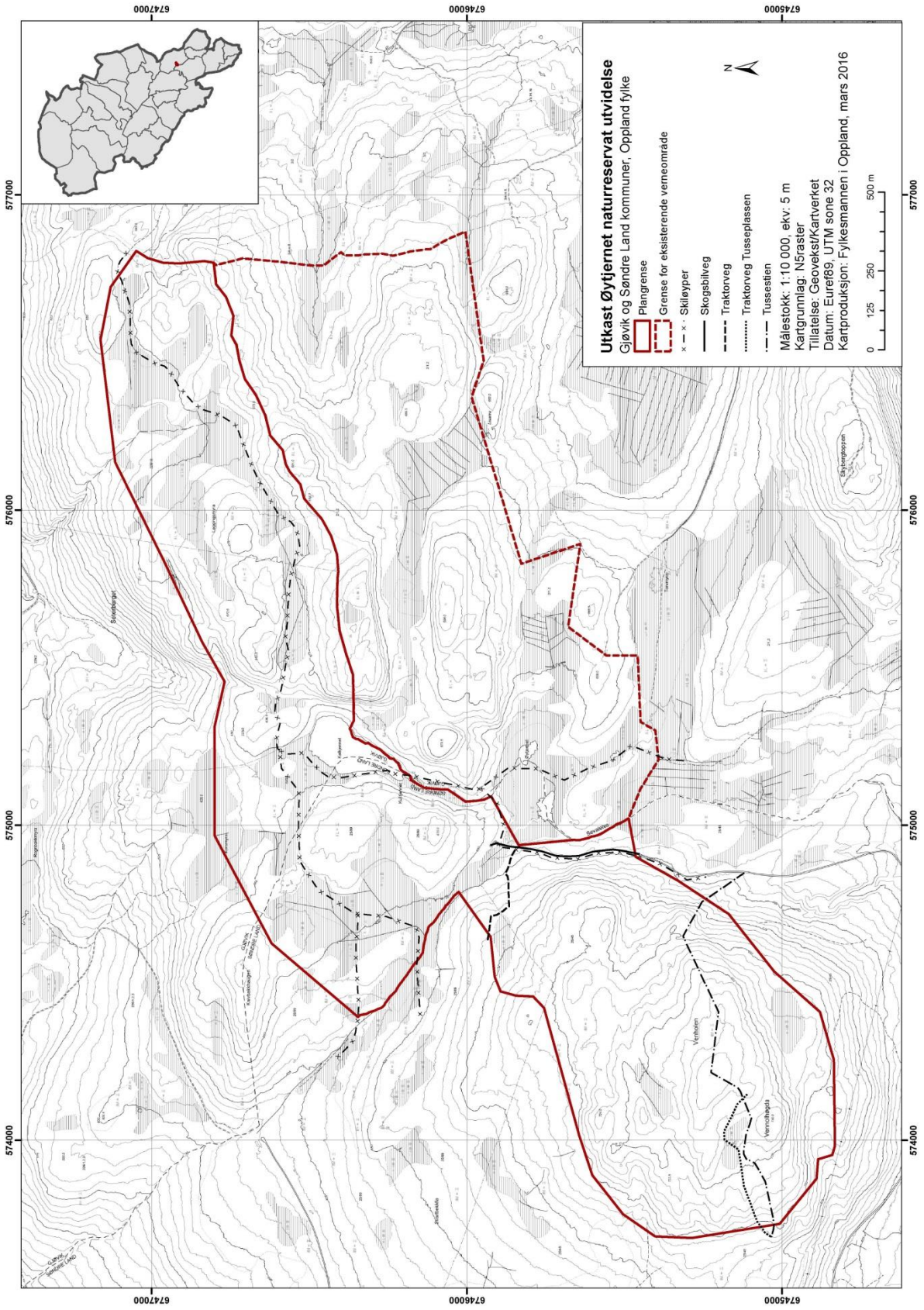
Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift 9. juli 1993 nr. 675 om fredning for Øytjernet naturreservat, Gjøvik og Søndre Land kommuner, Oppland.

5.4 Nørstebøberget

Kommuner: Nordre Land og Etnedal

Verneverdi: ****

Areal: ca. 3250 dekar

Berørte eiendommer (gnr./bnr.):

Nordre Land kommune: 21/1, 21/32, 25/11, 27/65

Etnedal kommune: 126/2, 126/19

OMRÅDEBESKRIVELSE:

Området omfatter et stort område innunder og oppå Nørstebøbergene helt vest i Nordre Land kommune og sørøst i Etnedal kommune. Hele lokaliteten er sørvendt beliggende i ei bratt, for det meste skogkledd lise som preges av flere mindre bergveggpartier med flater hyller i mellom. I overkant finnes den store sammenhengende bergrekka som utgjør selve Nørstebøbergene. Lokaliteten omfatter også arealer oppå disse bergene. Berggrunnen i området er dominert av gneis i nedre deler og sandstein i øvre. I mellom disse lagene finnes et tynnere lag med rikere skiferberg. Vannsig drar med seg mineraler nedover lia og skaper rike plantesamfunn også der berggrunnen i utgangspunktet er fattig. Skogbildet i lia innunder berget er variert, men blandet barskog med varierende lauvinnslag er vanligst. På tynne lausmasser i nedre deler av lokaliteten dominerer gran, men på grunnlendte partier lenger oppover er det furu som er det dominerende treslaget. En del osp inngår i partier, særlig i litt friskere deler av området. Ellers inngår en del bjørk, selje, rogn, spisslønn, alm og hassel. De tre sistnevnte for det meste knyttet til rasmarek og andre varme miljø rett under de høye bergene. Alm finnes i tillegg i tilnærmet rene bestander på enkelte stabiliserte rasvifter, men det er kun snakk om svært små arealer. Litt lind ble sett i øst. Gråor og hegg inngår i mindre grad. Oppe på Nørstebøberget er skogbildet preget av høgereliggende barskog. Gran er dominerende treslag i liser og dalsøkk, mens innslaget av furu er betydelig i grunnlendte partier (koller og brattskrenter). Innslaget av løvskog er beskjedent, med unntak av stedvis høyt bjørkeinnslag i yngre suksessjoner. Bærlyng- og blåbærskog dominerer, og rikere utforminger som lågurtskog og småbregneskog forekommer i beskjeden grad. Ved myrer og langs enkelte bekkedrag er det mindre arealer grandominert sumpskog. Småskala topografisk variasjon kombinert med tilførsel av rikt sigevann gjør at vegetasjonsvariasjonen i dette området er større enn man i utgangspunktet kunne forvente. Rike vegetasjonstyper som lågurtskog, høgstaueskog og småbregneskog finnes vanlig der rikt sigevann kommer fram. I de aller mest klimatiske gunstige delene finnes også noe alm-lindeskog. På arealer som av en eller annen grunn ikke påvirkes av sigevann er vegetasjonen fattig. Bærlyng- og blåbærskog dominerer. I de aller fuktigste delene av området finnes noe sumpskog med overgang mot kildepreget myr. Dette er for det meste rike miljøer med et rikt mangfold av karplanter. Bergvegg- og rasmarekmiljøene varierer fra fattige til rike. Det er flere rødlistede naturtyper representert. Skogen er for det meste gammel og i enkelte partier oppunder bergene svært gammel. Høg produktivitet gjør at skogen ganske raskt utvikler strukturer. Selv om det finnes spor av gamle stubber i store deler av området, er skog for det meste godt sjiktet og med god aldersspredning. Det finnes stedvis ganske mye dødved og kontinuiteten er høy i partier. Dødved av gran og osp er vanligst, men alle treslag er representert. Enkelte steder er mindre arealer med veldig ung skog inkludert i verneforslaget for å bedre arronderingen. Dette er uansett svært produktive arealer som relativt raskt vil vokse opp igjen. Store deler av skogbildet oppe på Nørstebøberget er preget av eldre plukkhogster hvor herskende trær har blitt tatt ut. Dette har resultert i at kontinuitet i forekomst av død ved er gjennomgående låg, mens kontinuitet i kronsjikt synes bedre bevart. Inngrepene ligger imidlertid nå nokså langt tilbake i tid og innslaget av grove (og nokså gamle) trær er jevnt over ganske høgt. Enkelte svært grove og kvistrike grantrær skiller seg ut, og disse har trolig blitt spart under gjennomhogstene på grunn av dårlig tømmerkvalitet. Det samme gjelder flere gamle grove furutrær, som gjerne har flere stammer og mye grov kvist. Forekomsten av død ved er ujevnt fordelt og gjennomgående størst i bratte skrenter ut mot selve bergeskanten. Alle nedbrytningsstadier er representert, men ferskere læger er klart dominerende. Naturskogen er i nyere tid brutt opp av noen mindre småflater. Det er totalt registrert i underkant av 40 rødlistearter i området. Disse artene fordeler seg på gruppene fugl, insekter, karplanter, lav og sopp. Mangfoldet av karplanter er stort. Mosefloraen inkluderer flere kalkkrevende arter, men det ble ikke

funnet uvanlige eller særlig sjeldne arter innen denne gruppa. Lavfloraen er ikke særlig rik. Det finnes noen sjeldne og noe kontinuitetskrevede arter på grov bar og død ved, men bergveggelementet er svært dårlig utviklet. Noe overraskende ble det gjort funn av huldrestry i ei slik nokså skyggefull bakli. Dette indikerer at det har vært en viss kontinuitet i kronesjikt i deler av området. Utvalget av vedsopp i området er godt, med funn av flere arter i høye rødlistekategorier. Mange av disse er nye for eller svært sjeldne i regionen. Det var svært dårlige sesonger for jordboende sopp i 2012 og 2014, så dette elementet er ikke fanget opp. Potensialet vurderes som svært godt. Fuglfaunaen er også artsrik og lokaliteten er hekkeplass for flere sjeldne og sårbare arter. Ellers finnes tiurleiker i området. Insektfaunaen er dårlig undersøkt, men apollosommerfugl ble observert i 2012.

NATURVERDIER:

Nørstebøberga er et større sammenhengende gammelskogsområde med en stor andel er rik låglandsskog. Med unntak av enkelte mindre arealer med ung skog som er inkludert av arronderingsgrunner, er området svært lite påvirket av nyere inngrep. Skogen er relativt gammel, men det produktive miljøet gjør at trærne ofte faller over ende før de biologisk sett blir virkelig gamle. Allikevel står det noen veldig gamle trær av gran og furu innimellom. Oppå berget er imidlertid innslaget av eldre bartrær betydelig. Det finnes til dels svært mye dødved, mest av gran og osp, men også av andre treslag. Hele 12 treslag finnes i området, og de fleste av disse forekommer relativt vanlig. Vegetasjonen er også variert med en blanding av tørre og fuktige, rike og fattige typer. Variasjonen styres av tilgangen på rikt sigevann i lia. En nokså stor andel av arealet er dekket av rike vegetasjonstyper og stedvis er det svært kalkrikt med innslag av flere svært kalkkrevende arter. Artsmangfoldet er stort med forekomst av en lang rekke rødlistede arter. 40 arter er foreløpig påvist. I tillegg er området stort til å være låglandsskog. Arronderingen er god. Det er flere rødlistede naturtyper representert, bl.a. lågurt-furuskog, høgstaudegranskog og lågurt-grankalkskog. Sumpskog som forekommer sparsomt, er rødlistet som del av typen flommyr, myrkant og myrskogsmark. Alle disse typene forekommer som mindre mosaikkenheter i området og er svært vanskelig å figurere ut som egne enheter. Området scorer høgt på flere verdiparametre og er vurdert til nasjonalt verneverdig og svært viktig (****). Området vil kunne bidra til oppfylning av flere viktige mangler i skogvernet. Av generelle mangler bidrar området først og fremst på låglandsskog (sørboreal sone) og rike skogtyper (rike blandingsskoger, lågurtskog). Begge disse generelle manglene oppfylles i stor grad. Av prioriterte skogtyper inngår rikt hasselkratt, boreal lauvskog (ospeskog), rik lågurtskog, høgstaudeskog og boreal naturskog.

VERNEFORMÅL:

Formålet med naturreservatet er å bevare et relativt stort og sammenhengende gammelskogområde med et meget rikt og variert arts mangfold, og der en stor andel er rik låglandsskog. Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser.

Naturreservatet har en god liseidegradient med flere sjeldne og sårbare natur- og skogtyper som lågurt-furuskog, lågurt-granskog, høgstaudegranskog, sumpskog, rikt hasselkratt og boreal lauvskog. Stedvis er det svært kalkrikt med innslag av flere svært kalkkrevende arter. I naturreservatet er det et stort arts mangfold med en rekke sjeldne og sårbare arter særlig av karplanter og vedsopp. Området har mye død ved. I naturreservatet er det også en artsrik, sjelden og sårbare fuglefauna. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

ANDRE INTERESSER:

Brukerinteressene i området er knyttet til skogbruk, beite, jakt og annet friluftsliv. Det produktive skogarealet er ca. 2765 dekar, og det er en stående kubikkmasse på ca. 30000m³. Området grenser i nedre del til en skogsbilveg over en strekning på ca. 2750m.

TEKNISKE INNGREP:

Innenfor området er det noen eldre hesteveger/traktorveger.

PLANSTATUS:

Området er i sin helhet LNF i kommuneplanen.

MERKNADER:

I utkast til verneforskrift er det lagt inn begrensninger for bruk av området til teltleirer og sykling fordi området er hekkeplass for flere sjeldne og sårbare fuglearter i tillegg til forekomst av to tiurleiker. Det foreligger ikke avtale om frivillig vern. Dette arbeidet er under forberedelse. Ut fra foreliggende kunnskap er det ikke behov for skjøtsel i området for å ivareta verneverdiene i området.

Utkast Fylkesmannen i Oppland, 26.04.2016

FORSKRIFT FOR VERN AV NØRSTEBØBERGET NATURRESERVAT I NORDRE LAND OG ETNEDAL KOMMUNER I OPPLAND FYLKE

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare et relativt stort og sammenhengende gammelskogområde med et meget rikt og variert artsmangfold, og der en stor andel er rik lavlandsskog. Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser.

Naturreservatet har en god liseidegradient med flere sjeldne og sårbare natur- og skogtyper som lågurt-furuskog, lågurt-granskog, høgstaudegranskog, sumpskog, rikt hasselkratt og boreal lauvskog. Stedvis er det svært kalkrikt med innslag av flere svært kalkkrevende arter. I naturreservatet er det et stort artsmangfold med en rekke sjeldne og sårbare arter særlig av karplanter og vedsopp. Området har mye død ved. I naturreservatet er det også en artsrik, sjelden og sårbar fuglefauna. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.:

Nordre Land kommune: 21/1, 21/32, 25/11, 27/65

Etnedal kommune: 126/2, 126/19

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 3250 dekar.

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokkdatert Klima- og miljødepartementet [måned/år]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Nordre Land kommune og Etnedal kommune, hos Fylkesmannen i Oppland, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i formålet med vernet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veger, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Oppstillingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til telteirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.
- e) Bålbrenning er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Beiting
- b) Sanking av bær og matsopp.
- c) Jakt og fangst i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt.
- e) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- f) Vedlikehold av eksisterende anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet.
- g) Brenning av bål med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

For naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- g) Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.
- h) Bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning er forbudt.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsøyemed, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- s) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- t) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- u) Bruk av hest for uttransport av felt elg, hjort og bjørn og for uttransport og tilsyn av beitedyr.
- v) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.

- b) Oppsetting av gjerder og sanketrøer i forbindelse med beiting.
- c) Etablering av saltplasser for bufe og hjortevilt.
- d) Gjenoppføring av anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- e) Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier.
- f) Etablering av nye stier og skiløyper og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.
- k) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- l) Avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 bokstav d).
- m) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med annet kjøretøy enn lett beltekjøretøy som nevnt i § 6 annet ledd c.
- n) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 f og § 7 a, b, c, d, e, f og g.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhets hensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

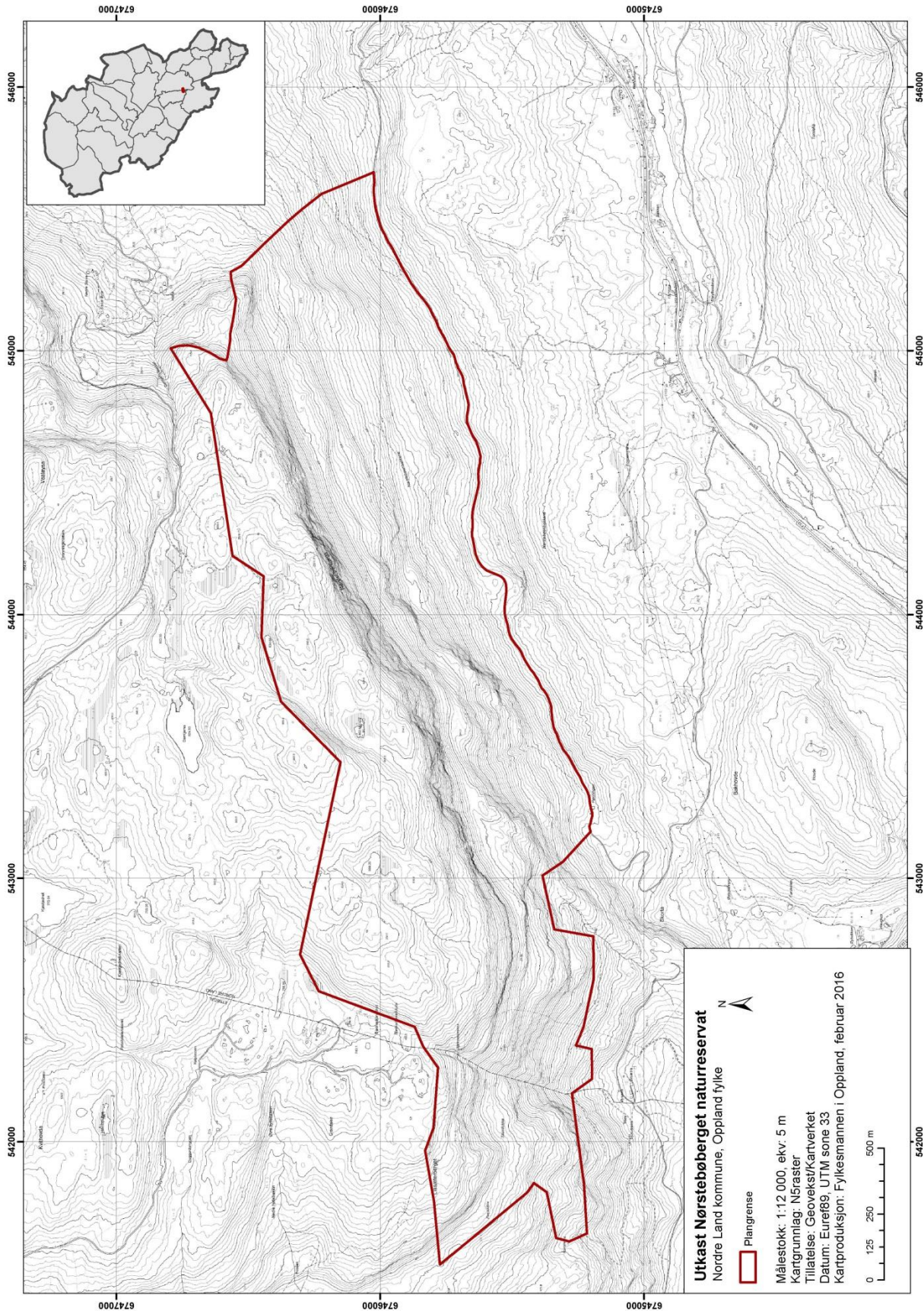
Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

5.5 Islandselvi

Kommune: Sør-Aurdal

Verneverdi: 5

Areal: ca. 630 dekar

Berørte eiendommer (gnr./bnr.): 48/12, 48/16, 48/25, 48/29, 48/35, 48/37, 48/95

OMRÅDEBESKRIVELSE:

Lokaliteten består av Islandselvis bekkekløft, ca. 4-5 km sør for Bagn. Elva har på de nedre ca. 2,5km gravd ut ei djup og ganske stor østvendt bekkekløft. Topografien er variert og dramatisk, med bratte og ujevne sider, mye bergvegger og rasmarek, men også jevnere hellinger og i øvre deler slakere terreng. Elva faller ujevnt, og danner i midtre del også en ganske stor foss, Geitfossen på rundt 20 meters fritt fall. Flere små sidebekker faller ned i juvet, sørlig fra sør, og bidrar ytterligere til variasjonen. Berggrunnen består av biotittgneis og glimmerskifer som delvis kan være ganske baserik og gi opphav til kravfull vegetasjon. Lausmassedekket varierer mye, og følger mosaikkene i terrenget. De bratteste partiene, særlig på skyggesida, er avskrappt og med mye bergvegger og rasmarek. Derimot ligger det stedvis et ganske tjukt lag av finkornet materiale i bunnen av kløftas nedre deler. Kløfta har svært stor økologisk variasjon, noe som gjenspeiler seg i vegetasjonen, som er tilsvarende variert, og ofte opptrer ulike vegetasjonstyper i tette mosaikker. Islandselvi er ei "klassisk" bekkekløft, i den forstand at naturgrunnlag, topografi og eksponisjon varierer svært mye, noe som igjen gir opphav til meget store kontraster i vegetasjonen. Hovedskillet går (som vanlig i bekkekløfter) mellom solside og skyggeside. Granskog dominerer, men i solside og på frodig, fuktig mark i nedre del, er det også et høyt innslag av ulike lauvtrær, bl.a. stedvis alm. Den sørvendte brattlia har høy solinnstråling og et varmt og lunt lokalklima, og store arealer domineres av lågurtgranskog. Skyggesida og bunnen av juvet domineres i skarp kontrast til solside av fuktige vegetasjonstyper. Forholdene er her utpreget humide, og sammen med det svært kronglete terrenget (med mye bergvegger, skrenter og rasmarek) skaper dette en rotete mosaikk mellom høgstaudekog i søkkene, storbregneskog (særlig på litt steinete partier), fuktig småbregneskog og blåbærskog. I nedre deler dominerer derimot rike skogtyper. I små søkk og i bunnen av juvet kommer det inn større andel av rike og fuktige vegetasjonstyper (høgstaudekog, storbregneskog, noe gråor-heggeskog). Et spesielt trekk er enkelte arealer med gråor-almeskog, også nede i bunnen av juvet. Lenger oppover på skyggesida og i kløftas øvre deler blir det gradvis fattigere, og her er blåbærgranskog vanligst. Kløfta har vært utsatt for omfattende gjennomhogster tidligere, noe som har ført til at biologisk gamle trær er få, og kontinuiteten i død ved er låg. Det svært uryddige og stedvis rasutsatte terrenget sørger likevel for at skogstrukturen ofte er heterogen, med stor variasjon mellom ulike skogfaser på korte avstander. Homogene, dårlig sjiktete partier (sein optimalfase) veksler med kompakt aldersfaseskog og sterkt opprevete, åpne partier. I nedre del har det foregått plukkhogst nokså langt fram i tid, med en til dels nokså åpen granskog som resultat. Dødvedmengden varierer mye, men er generelt høy i brattlendt terreng. Spesielt i de midtre, trangeste partiene, og oppe i solside, er det stedvis store mengder død gran (dels pga. utrasinger, dels som følge av oppløsningsfase). Det høye lauvinnslaget i nedre deler kløfta er i større grad et naturlig fenomen. Lauvtrærne er til dels gamle, og stedvis også av ganske store dimensjoner (særlig en del opp i øvre deler av lia, mot kulturlandskapet). Særlig i bunnen av juvets nedre deler (men også oppe i solside), finnes også grov og gammel selje og alm. Det er generelt mye granlæger i området, men ujevnt fordelt. Et parti i solside ved Geitfossen skiller seg ut mtp dødved. Her virker skogen å ha vært mindre påvirket i tidligere tider, med innslag av sterkere nedbrutte læger og trolig ganske god kontinuitet. Ut over dette er kontinuiteten i død ved imidlertid dårlig. De trangeste partiene har et stabilt, svært fuktig lokalklima. Her er forholdene for fuktighetskrevenne gammelskogs- og bekkekløftarter gode, med spredte innslag av lobarionsamfunn på grankvister som mest spesielt. Fenomenet er i seg selv meget sjeldent på Østlandet. Mest spesielt er imidlertid at dette elementet i Islandselvi ikke er knyttet til fosserøyksoner, som tilfellet er i de fleste østlandskløftene der lobarionsamfunn på gran finnes. Generelt kan artsmangfoldet i kløfta beskrives som rikt og variert, med mange ulike artsgrupper og elementer tilstede, inkludert bekkekløft-elementet og fuktighetskrevenne arter, men uten at området kan sies å være spesielt rikt på sjeldne arter. Derfor anses artsmangfoldet i Islandselvi bare som middels bra i bekkekløftsammenheng. Tidligere omfattende gjennomhogster har utvilsomt ført til (betydelig) redusert diversitet av arter knyttet til biologisk

gammel skog (dvs. arter avhengige av elementer som grove og biologisk gamle trær, og kontinuitet i død ved), mens arter mer knyttet til naturgrunnlag og fuktighetsforhold i mindre grad er negativt berørt. Karplantefloraen er rik og variert, og med flere ulike elementer godt representert – spesielt sørlige, varmekjære arter og arter knyttet til rik og fuktig skog. Flere sørlige arter befinner seg her på eller nær sin innergrense, alm er et godt eksempel. En kjenner knapt nok til noen andre tilfeller av almeskog i bunnen av dype bekkekløfter i denne delen av landet, treslaget er i all hovedsak begrenset til varme, solrike sørberg og rasmarker så langt inn i landet. Også den rike forekomsten av huldregras (kanskje den rikeste som er kjent i Valdres) bør trekkes fram. Grana har flere steder mye skjeggglav. I øvre deler er det mye gubbeskjegg, mens den svært fuktige skogen nede i juvet preges av særlig mye strylav. Her forekommer også huldrestry, men forekomsten er nokså sparsom. I alt er 19 rødlistearter påvist, men nøyere undersøkelser ville sikkert avdekket et betydelig større antall, spesielt av jordboende sopp i lågurtgranskog.

NATURVERDIER:

Islandselvi er ei stor, djup og markert bekkekløft, som innehar mange av de egenskapene som særpreger naturtypen og gjør slike områder til hot-spot-miljøer for biologisk mangfold. Kløfta preges av tung topografi med svært stor økologisk variasjon i lokalklima, vegetasjon, rikhet, skogstruktur, høgdslag etc. Både tørre og varme lågurtskogsmiljøer, og svært fuktig og stabil granskog er godt representert. Truete vegetasjonstyper inngår i form av høgstaudegranskog (rikelig), alm-lindeskog (sparsomt), gråor-almeskog (sparsomt), og så vidt kanskje også kalkskog. Størsteparten av juvet har gammelskog som trolig aldri har vært flatehogd. Imidlertid har det meste av området vært utsatt for omfattende gjennomhogster i tidligere tider, noe som har ført til mangel på biologisk gamle trær og dårlig kontinuitet i død ved. Arter knyttet til rike vegetasjonstyper, samt fuktighetskrevenne gammelskogsarter (som ikke er avhengige av død ved eller biologisk gamle trær) er derimot rikt til stede. Artsmangfoldet må samlet sett sies å være rikt og variert, ikke minst preges denne kløfta av stor spredning på ulike artsgrupper med tilknytning til vidt ulike habitater. 19 rødlistearter er et relativt høgt tall. Mest spesielt i Islandsjuvet når det gjelder artsamangfoldet er fuktighetskrevenne lavararter, ikke minst er det svært særegent at lobarionsamfunn her opptrer lokalt nokså rikt på tynne grankvister – noe som gjør at visse partier kan klassifiseres som boreal regnskog. Dette er bare kjent fra noen meget få bekkekløfter på Østlandet. Sammenliknet med andre kløfter både nasjonalt og i fylket kommer Islandselvi verdimesig høgt opp, selv om den ikke kan måle seg med de beste. I Valdres vil en klassifisere Islandselvi som en av ”topp 3”, bak Begna naturreservat og muligens Åbjørås øvre deler. Bekkekløfter framheves i mangelanalysen som en høyt prioritert skogtype som Norge har internasjonalt ansvar for å sikre, og Islandselvi oppfyller dette punktet meget godt. Kløfta oppfyller også i stor grad punktet (1) rike skogtyper, og middels godt (2) låglandsskog, og (3) viktige forekomster av rødlistearter. En rekke spesielle skogtyper er også representert, og til dels godt oppfylt (spesielt gjelder dette rik lågurtskog). Kløfta er velavgrenset, og fungerer godt som et velarrondert bekkekløft-økosystem. Et areal langs elva i de nedre deler, omkring en traktorveg, er ikke med i verneforslaget. Dette er uheldig for ivaretagelse av verneverdier og arrondering, og trekker verneverdien noe ned. Omfattende flatehogstinngrep på begge sider trekker verdimesig også noe ned, men slike arealer utgjør samlet sett en liten arealandel innenfor verneforslaget. Samlet sett vurderes derfor området som nasjonalt verdifullt (verdi 5).

VERNEFORMÅL:

Formålet med naturreservatet er å bevare en relativt stor bekkekløft med svært stor økologisk variasjon og der deler av skogen er svært fuktig, høgproduktiv og med mye frodig høgstaudeskog. Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser.

I de fuktigste partiene har naturreservatet et regnskogsfenomen med lavsamfunn som er svært sjeldent på Østlandet. Vegetasjonen i naturreservatet er svært variert og har stedvis et høgt innslag av lauvtrær, bl.a. gråor-almeskog, og rik lågurtskog. Artsmangfoldet er også rikt og variert, særlig innenfor bekkekløftelementet. Stedvis er det mye død ved. Naturreservatet er en av de aller mest verdifulle bekkekløftene i Valdres. Det er et mål at de deler av området som har yngre skog, ved fri utvikling skal få samme betydning for bevaring av naturmangfoldet som de øvrige deler av verneområdet.

ANDRE INTERESSER:

Brukerinteressene i området er knyttet til skogbruk, beite, jakt og annet friluftsliv. Det produktive skogarealet er ca. 600 dekar, og det er en stående kubikkmasse på ca. 6000m³. Det har vært planer om utbygging av et minikraftverk i nedre del av elva. Ved vedtak av 19.8.2009 fra NVE ble det ikke gitt konsesjon for utbygging av et slikt kraftverk. Årsaken til avslaget på søknaden om konsesjon var de negative konsekvensene for naturmangfoldet i området som følge av en slik utbygging. Spesielt ble påpekt konflikten med en nasjonalt viktig bekkekløft med tilhørende fuktighetskrevede rødlistearter. Vedtaket fra NVE ble påklaget. Ved OED sitt vedtak av 17.2.2012 ble klagen ikke tatt til følge.

TEKNISKE INNGREP:

Det går en eldre traktorveg inn i området i den søndre lia.

PLANSTATUS:

Området er i sin helhet LNF i kommuneplanen.

MERKNADER:

Det foreligger ikke avtale om frivillig vern. Dette arbeidet er under forberedelse. Ut fra foreliggende kunnskap er det ikke behov for skjøtsel i området for å ivareta verneverdiene i området.

Utkast Fylkesmannen i Oppland, 18.05.2016

FORSKRIFT FOR VERN AV ISLANDSELVI NATURRESERVAT I SØR-AURDAL KOMMUNE I OPPLAND FYLKE

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare en relativt stor bekkekløft med svært stor økologisk variasjon og der deler av skogen er svært fuktig, høgproduktiv og med mye frodig høgstaudeskog. Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser.

I de fuktigste partiene har naturreservatet et regnskogsfenomen med lavsamfunn som er svært sjeldent på Østlandet. Vegetasjonen i naturreservatet er svært variert og har stedvis et høgt innslag av lauvtrær, bl.a. gråor-almeskog, og rik lågurtskog. Artsmangfoldet er også rikt og variert, særlig innenfor bekkekløftelementet. Stedvis er det mye død ved. Naturreservatet er en av de aller mest verdifulle bekkekløftene i Valdres. Det er et mål at de deler av området som har yngre skog, ved fri utvikling skal få samme betydning for bevaring av naturmangfoldet som de øvrige deler av verneområdet.

§ 2. (geografisk avgrensing)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Sør-Aurdal kommune: 48/12, 48/16, 48/25, 48/29, 48/35, 48/37, 48/95

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 630 dekar.

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokkdatert Klima- og miljødepartementet [måned/år]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Sør-Aurdal kommune, hos Fylkesmannen i Oppland, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i formålet med vernet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veger, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Oppstillingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.
- e) Bålbrenning er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Beiting
- b) Sanking av bær og matsopp.
- c) Jakt og fangst i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Oppsetting av midlertidige, mobile jaktårn for storviltjakt.
- e) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- f) Vedlikehold av eksisterende anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet.
- g) Brenning av bål med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

For naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- i) Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.
- j) Ridning og bruk av hest og kjerre er forbudt.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsøyemed, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- w) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- x) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- y) Bruk av hest for uttransport av felt elg, hjort og bjørn og for uttransport og tilsyn av beitedyr.
- z) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Oppsetting av gjerder og sanketrøer i forbindelse med beiting.
- c) Etablering av saltplasser for bufe og hjortevilt.
- d) Gjenoppføring av anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- e) Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier.
- f) Etablering av nye stier og skiløyper og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.
- o) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- p) Avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 bokstav d).
- q) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med annet kjøretøy enn lett beltekjøretøy som nevnt i § 6 annet ledd c.
- r) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 f og § 7 a, b, c, d, e, f og g.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

